

MİLLİYETÇİLİK NEDİR KÜRT SORUNU NASIL ÇÖZÜLÜR

Münir Aktolga

Ağustos 2011

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
TÜRKİYE NEREYE, HANGİ NOKTAYA GELDİ..	6
DÜNYA NEREYE HANGİ NOKTAYA GELDİ.....	7
TÜRKİYE'DE YAŞANILAN SÜRECİN DİYALEKTİĞİ: ULUSLAŞIRKEN	
KÜRESELLEŞMEK.....	7
BİR KERE DAHA:ULUS DEVLET NASIL-NEDEN ÇÖZÜLÜYOR..	9
GELELİM KÜRT SORUNUNA.....	10
KÜRT SORUNU NASIL ÇÖZÜLÜR..	11
BİR SİSTEM OLARAK TOPLUM	
NASIL VAROLUYORSUN, ÜRETEREK Mİ, YOKSA DUYGUSAL REAKSİYONLARLA	
Mİ.....	18
TOPLUMSAL VARLIK İKİ KATLI BİR BİNA GİBİDİR demiŞTİK!.....	22
TEKRAR-MİLLET NEDİR, MİLLİYETÇİLİK NEDİR.....	23
MİLLETİN ve MİLLi-ulus- DEVLETLERİN DOĞUŞU.....	24
KAPİTALİZM NASIL GELİŞİYOR.....	26
DÜNYANIN PAYLAŞILMASI.....	28
EMPERYALİZM EGEMENLİKTİR, SAVAŞÇI OLMAYI GEREKTİRİR.....	28
19-20.YY'LAR VE ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞLARI.....	29
ÜRETEREK VAROLABİLMEK İÇİN ÖZGÜR OLMAK-BAĞIMSIZ OLMAK GEREKİR...30	

GİRİŞ

Evet, Kürt sorununun çözümü konusunda nerede bulunuyoruz? Bu konuda önümüzdeki dönemin muhtemel gelişmeleri neler olacaktır, ne yapmak gerekir?

Bu çalışmanın ilk yayınlanma tarihi 2007 aslında!. Daha sonra 2009'da aktüelleştirerek aynı çalışmayı yeniden yayınlamıştım. O zaman girişte şöyle demişiz: "Bu konuda yazmaya karar verdiğim zaman, önce, aynı konuda daha önce yazdıklarımın bir bakmak istedim. Fakat bir de baktım ki, Kasım 2007 de, yani bundan iki yıl önce yazmış olduğum yazıya ekleyecek çok fazla birşey yok ortada! Bu nedenle, konunun aktüel boyutlarını "önsöz"de ele alarak daha önceki çalışmayı bazı küçük eklerle tekrar yayınlıyorum".

Aradan gene iki yıl geçti, ama konu daha da olgunlaşarak halâ gündemin birinci maddesi olma özelliğini koruyor¹. Olayın bütün boyutlarıyla tartışıldığı şu günlerde-yeni anayasa

¹ Ne kadar ilginç! Az önce labtop'un başında bu satırları yazarken bir ara gözüm televizyona ilişti, Kandil'in bombalanmaya başlandığı haberini geçiyordu alt yazıda!. Böyle giderse daha bir süre Kürt Sorunu gündemin birinci maddesi olma özelliğini koruyacak gibi..

çalışmaları dolayısıyla bu tartışmaların önümüzdeki haftalarda daha da artacağını düşünüyorum-çalışmayı daha da genişleterek yeniden yayınlamaya karar verdim. Bu konudaki düşüncelerim özünde hiç değişmedi aslında. **Ben, şimdiye kadar olayın hep bir demokrasi sorunu olduğunu ve Türkiye'nin demokratikleşmesi sürecine-ki bu özünde bir burjuva devrimi sürecidir-bağlı olarak çözülebileceğini düşündüm.** Şu an da aynı şekilde düşünüyorum. Ama öyle görünüyor ki herkes aynı şekilde düşünmüyor bu ülkede! Geride kalan süre içinde en azından bu ortaya çıktı. Sorunun bir türlü çözülememesinin nedeni de burada yatıyor sanırım..

1-12 Eylül Referandumunu'nu ve 12 Haziran Seçimleri'ni geride bırakan Türkiye bugün artık demokratikleşme sürecinde yeni bir aşamaya gelmiştir. Osmanlı artığı Devlet sınıfının maskesi düşmüş, şimdiye kadar hep, sağlı sollu yeni sahte kimlikler üreterek ayakta kalmayı başarmış olan bu sınıfın bundan sonra artık hiçbir şekilde iktidar alternatifi olamayacağı apaçık ortaya çıkmıştır. Çünkü, Türkiye'de yaşanan süreç bir devrim-burjuva devrimi-sürecidir. Değişim, varolan sistemin şurasını burasını düzeltmeyle ilgili değildir. Devletçi üretim ilişkileriyle birlikte sistemin üst yapısı da bütünüyle değişmektedir. Osmanlı artığı antika Devlet tarihinde ilk kez niteliksel bir değişime uğramaktadır. Türkiye'de şimdiye kadarki üst yapı-siyaset-öyle Batı'da olduğu gibi modern kapitalist sistem içinde mücadele eden, "sağ-sol", ya da "muhafazakâr-sosyal demokrat" burjuva fraksiyonları arasındaki mücadelelerden ibaret değildi. Şu ana kadarki mücadele (ki bu süreç halâ devam ediyor), özünde Osmanlı artığı antika bir sınıfla-Devlet sınıfıyla- modern Türkiye'yi temsil eden Anadolu burjuvazisinin önderliğindeki halkın mücadelesidir. Bu nedenle, siyaseti şekillendiren temel de hep bu olmuştur. İşte şimdi artık bu yapı ve diyalektik değişiyor, değişmek zorunda. Yeni anayasa da bu değişimin çatısını-üstyapısını oluşturacak aslında.

Ama süreç henüz daha sonuçlanmadığı için eski yapı da direniyor. Bu direnç, daha önceki dönemlerde, genellikle, kendini gizlemek ve süreci saptırmak için "çağa uygun" yeni ideolojik maskeler-kimlikler- üretilerek yapıldı!. Örneğin, 27 Mayıs tipi bir "asker-sivil aydın zümre iktidarı", Ecevit tipi bir "ortanın solu", ya da "sosyal demokrat" iktidar, 8-9 Mart'çı Baas benzeri bir "sol" darbe, 12 Mart'a özgü bir "Kemalist reformculuk", ya da tabi 12 Eylül tipi vatan kurtarıcılığı şeklinde olurdu bunlar! **Ama artık olmuyor işte görüyorsunuz! Eskinin içinde büyüyen yeniye daha fazla onun-eski yapının- içinde tutmak mümkün olmuyor!. Çocuk ya doğacak-aslında artık doğdu gibi birşey, vücudun yarıdan fazlası çıktı ortaya-ya da anneyle birlikte ölecek! Üretici güçleri eski Devletçi üretim ilişkilerinin içinde tutmak mümkün değil artık! Fakat öte yandan, direniş de sürüyor dedik. Sürmek zorunda. Çünkü, can çıkmayınca huy da çıkmazmış! Bu da onların görevi! Onlar için de varoluş kavgası bu, ne de olsa!**

İşte Kürt sorunu tam bu noktada imdadına yetişiyor sağlı-sollu o Devlet sınıfı güçlerinin! Ve kendi yarattıkları bu sorunun çözülmesini istemiyorlar açıkça. Çünkü, "şeriat geliyor" korkutmacası falan bitti, tutunabilecekleri tek dal o kaldı ellerinde. Yoksa, bu güne kadar herkesi "Türk" yapmaya çalışan o toplum mühendislerinin birden bire Kürt dostu haline gelivermelerini başka türlü nasıl izah edersiniz! Unutmayalım, "ya Devlet başa ya kuzgun leşe" atasözü bu topraklarda üretilmiştir.

Kürt sorununun demokratik sistem içinde çözülmesini istemiyorlar dedik. Onlar istiyorlar ki, çatışmalar sürsün, insanlar ölmeye devam etsinler. Nedeni ise açık! Kaos ortamı genişlesin ki, bu iktidarla bu iş olmuyor diye düşünmeye başlasın insanlar. Açık açık da söylüyorlar zaten bunu, "siz generalleri tutuklayarak Silivriye doldurursanız elbetteki ordunun morali bozuk olur" diyerek, vatan kurtarıcı Ergenekoncu generalleri salıverin diyorlar!. Salıverin ki, her açıdan onlara tekrar iş düşsün! İstedikleri yeni bir 12 Eylül'den başka birşey değil aslında². Ama aç tavuk rüyasında darı görmüş hesabı

² Burada aklıma hep o eski İttihatçı-Ermeni (Taşnak) ilişkileri geliyor! Düşünebiliyor musunuz, bu iki grup son ana kadar hep ittifak halinde olmuşlar!. Abdülhamit falan gitmiş artık, ama bu ittifak halâ devam ediyor. Adana olayları olmuş ama halâ uyanamamışlar Ermeniler!. Ve ne oluyor, 1915'te bütün o yol arkadaşlarının hepsini yok ediyor İttihatçılar!. Niye peki, körmüydü o Taşnaklar, niye ittifak

böyle bir şeyin artık mümkün olamayacağını bile düşünemiyorlar! Bu arada insanlar ölmüş falan umurlarında bile değil aslında! Baksanıza, iktidar hırsı yüzünden kendi uçaklarını düşürmeyi-camilere bomba koymayı bile düşünmüşler!. Öyle bir ideolojik virüs ki bu, bunlar sanıyorlar ki Türkiye elden gidiyor. Bu yüzden de, ne yapıp yapıp bu süreci durdurmak-Devleti kurtarmak lazım! Bu ruh hali İttihatçıların ruh halidir aslında. Ermeni kıyımının, Sarıkamışın altında yatan da hep bu ruh hali değil miydi!.

2- Ama iş burada kalmıyor ki! Devlet sınıfı dediğimiz sınıf öyle sadece bir avuç bürokrattan ibaret değil ki Türkiye’de! Bir de bunların yarattığı sistem var ortada. Kültür ihtilali sonucunda yetişmiş sağlı sollu-“milliyetçi” ya da “solcu”-devşirme kadrolar var. Etnik reaksiyon temelinde gelişen toplum mühendisi akımlar var. Ahtapot gibi bir şey bu; ya da, her tarafta kolları olan bir virüs söz konusu olan! Üstelik, bunlara karşı bağışıklık sistemi de atıl kalmış şimdiye kadar. Çünkü, hepsinin suratında da bir “Kemalizm”-kuruculuk maskesi vardı! Bu yüzden, sadece maskelerin düşmesi yeterli değil, sistemin bütünüyle yeniden organize olması da gerekiyor. Herşeyden önemlisi de amansız bir ideolojik mücadele gerekli. Herşeyi herşeyi (başta yok edilen tarih bilincini) yeniden sorgulamak, yeniden kurmak lazım.

Şurası açık: İttihatçı kökenli Kemalist Devlet sınıfı kadrolarının herkesi Türkleştirerek “yoktan bir ulus-Türk ulusu yaratma” çabası, zamanla bir “Kürt reaksiyonuna” da neden olmuştur bu ülkede. PKK olayının ardında yatan gerçek budur. Reaksiyonun Türkçesi etkiye karşı tepki demektir. Bunu, doğadan örnek vererek açıklamak gerekirse Newton’un ikinci hareket yasasını göstermek gerekir: Bir cisim-nesne-obje bir dış K kuvvetiyle etkilendiği zaman, o da buna, K ile zıt yönde ve ona eşit bir -K kuvvetiyle karşı koyar. Yani daima $K=-K$ dır³. Bu durumda, K sıfır olduğu an -K da sıfır olur! Yani, reaksiyonun varlık şartı-varoluş koşulu daima onu yaratan etkendir. Etken yok olunca reaksiyon da havada kalacaktır. Şimdi sorarım size, birbirlerinin varlık koşulu olan, yani birbirlerini yaratarak hayatıyet bulan bu iki hareket öyle kendiliğinden, kendi rızalarıyla biterler mi?

3-O halde ne yapacaksın? Çok basit aslında: Onlarla-sağlı sollu her çeşitten Devlet sınıfı kadrolarıyla-ve bunların yarattığı, etnik temelden kaynaklanan reaksiyoner hareketlerle-onların istediği, onları vareden yöntemlerle değil, burjuva devriminin ve demokrasinin sınırlarını daha da genişleterek mücadele edeceksin! Bu arada, kısa vadede elbette ki kendini de koruyacaksın. Buna kimse birşey diyemez. Karşı taraf hergün adam öldürürken sen oturupta göz yaşı dökmekle yetinemezsin!. Bu ayrı birşey. Ama şunu bileceksin ki, bu iş başka bir iştir. Yani öyle, sadece, sağı solu kırıp dökmeye falan çözülecek bir sorun değildir bu⁴.

kuruyorlardı İttihatçılarla? Birincisi ideolojik tabi. Bizim İttihatçılar gibi onlar da toplum mühendisi pozitivist „devrimcilerdi“-„ilericilerdi“ o zaman; ve „gericilere“ karşı birlikte olmak zorundaydılar! İkincisi ise „siyasi“. Taşnak „devrimcilerin“, stratejik oyunlara-„denge“ oyunlarına-konsantre olarak yabancı devletlerle Osmanlı Devleti arasındaki ilişkilere yoğunlaşmalarıydı. Nasıl olsa Osmanlı parçalanacaktı. Bu nedenle, Ruslarla ve İngilizlerle birlikte olunursa belki onlara da bundan bir pay düşerdi (aynen, İttihatçıların daha sonra Almanlarla birlikte olurken yaptıkları hesaplar gibi). Allah kahretsin bu pozitivistmi! Fukara insanların duygularını kanalize ederek yapma bir milliyetçilikle insanlar göz göre göre ölüme götürülmüşler hep. Ermenilerin akli başında olanları da sürüklenmişler bu akıntının peşinden. Aynen bugünkü sürece benziyor herşey!

³ Şu an konumuzun dışında ama hemen altını çiziverelim: $K=-K$ aynı zamanda zıtların birliğinin gerçekleşme şartı da olur. Çünkü, $K-K=0$ dır. Yani, bir A ve bir B birbirlerini karşılıklı olarak eşit ama zıt kuvvetlerle etkiledikleri zaman toplam kuvvet miktarı sistem merkezinde sıfır sonucunu verir. Ki bu da, A ile B arasındaki ilişkinin başlama koşulunu-onların birbirlerine göre varoluşlarının zeminini-oluşturur. Ha, bu varoluş zemini nasıl gelişir o ayrı mesele tabi (bu konuda daha geniş açıklamalar için bak: www.aktolga.de 3. Çalışma).

⁴ Ne kadar ilginç değil mi, az önce televizyonda Kandil’in bombalanmaya başlandığı haberlerinin geçmeye başladığını söylemiştim. Hemen bunun ardından da Srilanka modelini anlatmaya başladılar!..Hayır efendim, Türkiye kendi modelini yaratacaktır. Daha çok demokrasi, daha özgür bir toplum..Srilanka’ya özenenler oraya gitsinler!..Kendini savunmak başkadır Srilanka usulü çözüm arayışı başkadır!..

Türkiye'nin de yapmaya çalıştığı tam bu aslında şimdi. Yeni anayasa çalışmaları başladı bile. Lafı hiç uzatmadan söyleyelim. Kürt sorununa ilişkin üç önemli nokta olacak bu anayasada. Vatandaşlık tanımı, anadilde eğitim yasağının kalkması ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesi. Bakın göreceksiniz bu üç konuda çözüm de gündeme gelecek. Ama gene, ne CHP-MHP, ne de BDP ve PKK buna yanaşmayacaklar. Bir yerinden bir bahane bulunacak ve gene işi yokuşa sürmek isteyecekler. Çünkü, bunların hiçbiri de gerçek anlamda bir çözümün peşinde değiller. Çözümü, şu ana kadar oluşturdukları sistem düşmanı siyasi kimliklerine karşı bir alternatif olarak görüyorlar. **Peki ne olacak bu durumda? İki alternatif var: Ya CHP ve BDP'den 5-6 kişilik bir kopma olacak ve Mecliste 330 rakamı bulunarak olay yeni bir referanduma gidecek-dananın kuyruğu orada kopacak-yani sonunda gene halk çözecek bu sorunu. Ya da, böyle bir kopma olmazsa da, AK Parti erken seçim kartını masaya sürerek bunu yeni anayasa için bir referandum haline getirecek. Ben size şimdiden söyleyeyim, eğer böyle bir durum olursa, bu sefer %60-70 arası bir oyla gelirler iktidara!**

4-Şöyle etrafınıza bir bakın, ve azıcık haberleri dinleyin! Dünya kaynıyor! Burnumuzun dibindeki Orta Doğu'da ise yangın var! Arap Devrimleri biribiri ardı sıra zafere doğru koşuyorlar. Problemler de büyük tabii. Bir Libya'da, ya da Suriye'de öyle kolay olacağına benzemiyor bu iş. Ama ok yaydan çıkmış artık bir kere. Yani geriye dönüşü olmayan bir yola girilmiş .

Öte yandan, başta ABD ve Avrupa Birliği olmak üzere, geride bıraktığımız dönemin egemenleri de büyük bir krizin içindeler. Ve öyle kolay kolay da bu krizden çıkacağına benzemiyorlar! Yani artık, ne o eski "herşeye muktedir Amerikan emperyalizmi" kaldı ortada, ne de İngilteresi, Fransası ve Almanyasıyla Avrupa Birliği! Amerika'nın durumu içler acısı! 17 trilyon dolarlık bir borç batağına saplanmış vaziyetler. Irak yenilgisinden sonra Afganistan'dan da çıkacaklar yakında. Orta Doğu'da ise, Türkiye'ye falan bakarak yeni duruma uygun politika geliştirmeye-çevreye uyum sağlamaya- çalışıyorlar! Yani bölgede Amerika'nın değil Türkiye'nin sözü geçiyor son zamanlarda. Avrupa Biliği ise sallanıyor! İşin ilginç yanı, geride bir alternatif falan da görünmüyor. Yani öyle, "bu işi beb çözerim" diyen bir sol, ya da sosyal demokrat alternatif de yok ortada..

Ne kaldı geriye? Sirtınızı dayayabileceğiniz bir "Sosyalist Sistem"- soğuk savaş ortamı vardı eskiden, ama artık o da tarih olmuş vaziyette! Bakın, çok sıkıştıkları zaman-dünya kamuoyunun baskısı çok arttığı zaman-bir Rusya, ya da Çin bile artık çare olamıyorlar diktatörlerin derdine. Esat örneği ortada!. Hani eskiden düşmanımın düşmanı dostumdur diyerekten, ne yaparsanız yapın bir yerlerden bir destek bulabilirdiniz. Ama şimdi artık böyle şeylere de güvenemezsiniz. Bir İran kalıyor geride, bir de kendi halkına karşı silah çeken Baasçı Arap rejimleri. "Amerikan emperyalizmine ve onun işbirlikçisi Türkiye'ye karşı" mücadelede bir tek bunlara güvenebilirsiniz artık! Nitekim de öyle oluyor galiba! Tam "Apoyla görüşmeler iyi gidiyor, barış yaklaştı" falan derken bu savaş neden? "Demokratik özerklik" için olamaz, çünkü özerklik ayrılmak falan değildir. Parlamentonun kabulüyle mümkün olan bir çözümdür. E, sen parlamentoya bile girmiyorsun bu ne o zaman? İnsanın aklına, Türkiye'ye karşı, İran ve Esad'ın Suriye'siyle kurulması düşünülen bir ittifak geliyor! Suriye'deki Kürtlerin PKK dan dolayı Esad'ı desteklemeleri de buna işaret galiba! Bu türden şeyleri duydukça insanın kusası geliyor. Bu nasıl siyaset, bu nasıl sosyalizm, bu nasıl ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı diyorsun..

Ne kadar ilginç değil mi! Dün, Amerikan emperyalizmine karşı mücadelenin bir anlamı vardı. Ve herkes de bunu bilirdi. Baskıya, sömürüye karşı mücadeleydi bu. Demokrasi mücadelesiydi çoğu yerde de. Örneğin Türkiye'de. Çünkü, bütün o cuntaların arkasında Amerika vardı. Ama bugün öyle değil artık! Bir Kaddafi'nin, Mubarakçıların, Beşar Esad'ın, ya da İran'lı diktatörlerin dilinde artık "Amerikan emperyalizmine karşı mücadele" sloganı!..Ama sadece onların mı? Can çekişen bizim Devlet sınıfı kadroları da "Amerikan emperyalizmine karşı" mücadele ettiklerini

söylüyorlar!! Ya peki, Esad'ı destekleyen Suriye Kürtleri, onlar da mı böyle yapmakla Amerikan emperyalizmine karşı çıkıyorlar acaba? Sanki bizim PKK mız farklı mı düşünüyor ki! Onlar da aynı korodalar, onlar da Amerikan emperyalizmine karşı mücadele uğruna öldürüyorlar insanları, gel de çık işin içinden!..

5-Olabilir, hatta Beşar Esad'ı bile destekleyebilirsiniz, ya da Kaddafi taraftarı da olabilirsiniz. Bütün bu süreçlerde baş rolleri Amerikalı ve Avrupalı emperyalistlerin oynadığını da düşünebilirsiniz. Nitekim böyle düşünenler çok; ama bir tek şartla: Düşüncelerinizi silaha-zora başvurmadan ortaya koyacaksınız. Yazın, çizin, gösteriler düzenleyin, siyaset yapın, ne isterseniz yapın, ama silaha zora başvurmadan. İşte 21.yy'ın mücadele yöntemi budur. Kürt sorununa gelince, ne istiyorsun kardeşim sen, ayrılmak mı, olabilir, neden olmasın, sen federasyon mu istiyorsun, ya da “demokratik özerklik” midir senin talebin, neden olmasın! Bakın, bütün yollar açık. Yazın çizin, gösteriler düzenleyin insanlara anlatın düşüncelerinizi. Bununla da kalmayın, siyaset yapın, bu düşüncelerinizi gerçekleştirmek için halktan yetki isteyin. Ha, bu yollar kapalı mı, örneğin ayrılma hakkını savunan parti kurmanız, siyaset yapmanız yasak mı. O zaman önce bu yasağın kalkması için mücadeleyi alırsınız öne. Ve dünya kamu oyuna da dersiniz ki, bakın böyle böyle, benim siyaset yapma hakkım kısıtlanıyor. Görün bakın o zaman size nasıl destek yağacak her taraftan!

Bakın, diktatörlere karşı ayaklanan bütün o Arap halklarının bir tek istediği var: Çok partili sistem ve serbest seçimler. Bunun için sokağa dökülüyor insanlar ve ölüyorlar. E, sen bu haklara büyük ölçüde sahipsin zaten. Ne istiyorsun daha o zaman. Yani, neden halâ adam öldürmeye devam ediyorsun ki? O halde senin derdin bu demokratik hakları genişletmek falan değil, tam tersine, sen demokrasi çitasının daha da yükseltilmesinden rahatsız oluyorsun. Bunun anlamı budur. Çünkü çita yükseldikçe zora başvurma, adam öldürme gerekçen kalmıyor ortada. Sivil siyaset zemini geliştikçe silahlara yer kalmıyor. Senin rahatsız olduğun şey bu o zaman!.

Şu işe bakın: Biri-Devlet sınıfı kadroları, yani Ergenekoncular-artık başka çareleri kalmadığı için oynuyorlar bu oyunu. Bu nedenle-kaos çıksın diye-kışkırtıyorlar etnik milliyetçilik kartına oynayanları. Diğerleri-artık “milliyetçilerden” hiçbir farkları kalmayan “solcular”- ise, 19-20.yy kalıntısı ideolojik dogmalarıyla artık solculuk yapamayacakları ortaya çıktığı için dahil oluyorlar oyuna! Etnik milliyetçilik peşinde koşanlara gelince, onların niyeti bambaşka: “Hakim sınıfların kendi aralarındaki çelişkilerden yararlanarak” hedeflerine varabileceklerini sanıyorlar onlar da! Ve de bu yüzden katılıyorlar ittifaka! Peki nedir bu hedef? Kim ne derse desin, varacağı yer Kızıl Kimmer tipi “Stalinist” bir diktatörlüktür bunun! Nasıl olacak peki bu? Silahlı mücadele sonucunda hükümet-AK Parti hükümeti-artık yönetemez hale gelince iş Ergenekoncu generallere düşecek, onlar da, daha önce kursaklarında kalan-ellerine yüzlerine bulaştırdıkları bir darbeye hükümeti düşürecekler! Bu durumda, etnik siyaset peşinde koşanlar da diyecekler ki, “bakın gördünüz mü Türkiye’de diktatörlük var ve bize zulmediyorlar, bu nedenle bizim taleplerimiz demokratiktir”! Dünya kamu oyundan yardım isteyecekler bu şekilde! Ve de akılları sıra minareyi bu yolla kılıfına uydurabileceklerini sanıyorlar! Tam bir köylü mantığı!

Hani azıcık etrafına bakan (bırakınız Türkiye’yi, Türkiye’nin bugün geldiği yeri falan bir yana) azıcık dünyada olup bitenlere bakan bir insan bütün bunların birer hayal olduğunu görebilir. **Bir kere, siz ne yaparsanız yapın, artık Türkiye’de bir darbe falan olmaz. Olamaz! Bu iş bitmiştir! Ama, bir an için bile olsa bir darbe olduğunu düşünün!. İki gün içinde millet sokaklarda darbeci avlamaya çıkar. Karnını ihracatla doyuran bir toplum oldu artık Türkiye, böyle bir toplumu artık bir askeri darbeye yönetebilir misiniz!**

İkincisi, soğuk savaşın bittiği bir dünyada yaşıyoruz artık ve o sizin bir türlü kavrayamadığınız olaydan, Sosyalist Sistemin çökmesi olayından bu yana da tam yirmi yıl geçmiş!. Bakın hele şöyle bir etrafınıza! Hiç kimse de ağlayıp sızlamıyor o “eski sosyalist güzel günlerin”

ardından! Şimdi, böyle bir dünyada “demokratik özerklik” adı altında “köy komünleri” üzerinde yükselen “örnek bir sosyalist sistem” kuracaksınız siz öyle mi!. Eskiden-Şeyh Bedreddin döneminde falan-bir anlamı vardı bunların. O zaman daha tecrübesizdi insanlık sınıfsız toplum arayışında. Ama artık çok geride kaldı o dönemler. O zama, ilkel bir saflıkla yürütülen mücadelenin belki gene de sağlam bir özü vardı. Ama ya şimdi? Bir yanda, insanlık bilgi toplumuna-modern komünal topluma doğru yol alıyor, diğer yanda ise siz halâ, pozitivist yöntemlerle yaratılacak toplum mühendisliği harikası bir “sınıfsız toplum” peşindediniz! Yazık oluyor enerjinize. Yazık oluyor insanların umutlarına. Bu enerjiyi böyle hayallerin yerine ülkenin demokratikleşmesi yoluna harcasanız ne olur biliyor musunuz, Kürt-Türk demeden bu ülkenin insanları el üstünde tutarlar sizi. **Bakın açık söylüyorum, eğer siz bu diyalektiği kavramış olsaydınız var ya, nasıl ki Ak Parti çok kısa zamanda iktidar partisi haline geldi, sizler de kısa zamanda önce ana muhalefet, sonra da iktidar partisi haline gelebilirdiniz. Ama nerde o günler! O virüs-Kemalist-milliyetçi solcu İttihatçılık virüsü girmiş bir kere beyinlere!..**

TÜRKİYE NEREYE, HANGİ NOKTAYA GELDİ..

Gene de şöyle, önyargısız olarak etrafınıza bir bakın diyeceğim; eğer bunu başarabilerseniz, Türkiye’de kapitalizmin büyük bir hızla geliştiğini göreceksiniz! Üstelikte bu öyle sizlerin-“Kemalistlerin”-milliyetçi solcuların-dediğiniz gibi “üretici güçlerin gelişmesini engelleyen tekeli bir kapitalizm” falan değildir, resmen rekabetçi-gelişmeci-global zincirin parçası haline gelmiş bir kapitalizmdir. Buna bağlı olarak da üretici güçler muazzam bir hızla gelişmekte, insanların yaşam seviyesi yükselmektedir.

Sonra, gelişen bu kapitalizmin kendine özgü bir kapitalist yaşam biçimini-kültürü-de beraberinde getirdiğini, insanları Kürt, Türk demeden pazar ekonomisinin taşları arasında eşitleştirerek birleştirip, onlara kapitalist üretim ilişkileri içindeki yerlerine göre Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı esasına dayanan bir üst kimlik kazandırdığını göreceksiniz. İnsanlar varlıklarını, kimliklerini artık beraberce içinde buldukları bu üretim süreci içinde üretmektedirler. Onların karınlarını doyuran işleyiş ve varoluş süreci budur. Artık yapılması gereken şey, hayatın içinde gerçekleşerek maddi bir güç-unsur haline gelen bu oluşumu yasalarla tesbit etmek-yeni bir anayasayla- bilince çıkarmaktır.

“Türk” ve “Kürt” kimliklerine gelince; bunlar tarihsel-kültürel-bilinç dışı duygusal alt kimlikler olarak hayatın içinde yaşamaktadırlar. Ama artık hiçbir zaman belirleyici üst kimlik haline gelemeler. Çünkü, ne “Türk” Türk olduğu için daha iyi bir işçi ya da işveren olabilir, ne de “Kürt” Kürt olduğu için daha üstün üretici yeteneklere sahiptir!..

Bugün Türkiye’de Kürt milliyetçiliği, bir “sömürge” halkı olan Kürt halkının içinde-kapitalizmin gelişme sürecine bağlı olarak-gelişen, burjuva anlamda ulusal kurtuluşçu bir kimlik arayışı, kendini ifade biçimi değildir. Bu: a) Osmanlı artığı-kendini “Türk” ilân eden- Devlet sınıfının, herkesi “Türk” yaparak bir “Türk ulusu yaratma” politikasına karşı çıkan insanların-Kürtlerin- ruh halini ortaya koyan kültürel-duygusal bir reaksiyondur. b) Herşeye rağmen, Kürtlerin bulunduğu bölgelerde de gelişen kapitalizm karşısında eski konumlarını kaybeden, bu yüzden de ona karşı çıkan insanların reaksiyonlarını çağ dışı bir milliyetçi solculuk anlayışıyla ifade ederek ortaya koydukları, milliyetçi sosa batırılmış, “anti kapitalist” bir küçük burjuva harekettir.

İnsanların kültürel kimlikleri yaşadıkları hayatın içinde bilinç dışı olarak oluşur. Nasıl yaşanacağını bilinç dışı olarak sahip olunan bilgisidir kültür. Kültürel kimlik de, dışardan gelen informasyonların bilinç dışı olarak sahip olunan bu bilgilerle değerlendirilerek davranışlar şeklinde hayata geçirilmesi esnasında duygusal bir bilinçle birlikte oluşur. Yeni toplum biçimleri-yeni üretim ilişkileri, yeni yaşam biçimleriyle birlikte yeni kültürlerin-kimliklerin oluşmasına da yol açarlar. **Bugün**

toplumumuzda varolan etnik anlamda Türk ve Kürt kimlikleri kapitalizm öncesi üretim ilişkileri içinde oluşan alt kültürel kimliklerdir. İnsanların, yaşanan hayatın içinde (kapitalist üretim ilişkileri içinde) oluşan kimlikleri ise üst kimlikleri oluyor. Bu yeni varoluş çerçevesi-biçimi- insanlar arasındaki etnik-kültürel farklılıkları bir zenginlik kaynağı olarak barındırarak bunların üstünde gerçekleşir.

DÜNYA NEREYE HANGİ NOKTAYA GELDİ..

İçinde yaşadığımız sürecin, globalleşme sürecinin bir diğer anlamı da bunun kapitalizmden bilgi toplumuna-modern komünal topluma geçiş süreci olmasıdır. Ulus devletlerin tek bir dünya toplumu-sistemi içinde erimeye doğru yol aldıkları bir süreçtir bu. Sadece ulus devletlerin de değil, insanlığın tarihsel evrimi süresi içinde gelişerek şu ana kadar gelen bütün kimliklerin-kültürlerin de tek bir kimliğe-kültüre doğru evrildiği bir süreçtir. Bunu, dağlardan tepelerden gelen ve denizin varlığında bütünleşerek yok olan sayısız derelerin ırmakların durumuna benzetebiliriz. **Ama, bu öyle bir diyalektik ki, bu süreç içinde bütünü varlığında yok olma sürecine giren yerel olan her şey, bu arada, kendi varlığının-kimliğinin de bilincine varıyor. Çünkü, bir şeye katkıda bulunarak-onu oluştururken, onun farkına varırken, aynı anda, yok olmakta olan kendi bilinçdışı bireysel-kültürel-duygusal varlığını da keşfediyorsun. Bilinçdışı olan kimliklerin, bir üst kimliğin içinde eriyerek yok olurken, bazan duygusal, bazan da bilişsel bir bilinçle kendisini keşfetmesi olayıdır bu. Bu nedenle, bu süreç içinde tarihsel olarak gelişerek bugüne kadar gelmiş bulunan bütün kimliklerin-kültürlerin-bilinçdışı yaşam bilgilerinin ortaya çıkmasına, bunların bilinçli hale gelerek kendini ifade etmesine olanak tanımak, sürece bu açıdan katkıda bulunmak gerekir.**

Burada önemli olan, kendini-kendi kültürel kimliğini ifade etmeye yönelik demokratik haklarla-taleplerle çağ dışı bir yerelliği-bu arada milliyetçiliği de tabi-biribirine karıştırmaktır⁵. **Evet, milliyetçilik de bilinçdışı kültürel bir kimlik zemininden kaynaklanır, ama o, herşeyden önce, kapitalist bir kategoridir. Ve buradaki “kültürel kimlikten” kasıt da kapitalist kültürdür. Globalleşme çağında kapitalizmin-üretici güçlerin- gelişmesine katkıda bulunmayan bir milliyetçiliğin anlamı ise, kendi içine kapanmacılıktan, gelişme-ilerleme karşısında yenik düşen “ulusal güçlerin” ulusal sınırlar içinde kalarak kaybolan eski güzel günleri geri getirme çabasından başka birşey değildir**

TÜRKİYE’DE YAŞANILAN SÜRECİN DİYALEKTİĞİ: ULUSLAŞIRKEN KÜRESELLEŞMEK

Evet, doğru okudunuz, uluslaşırken küreselleşmek!..Ya da, uluslaşırken, ulus devlet olarak çözümlenerek küreselleşmek sürecinin bir parçası haline gelmek..İşte, Türkiye’de yaşanan sürecin diyalektiği budur! Ama ulusalcılar (yani, Devletçi milliyetçiler-ulusalcı “solcular”⁶) ve de “sağcı” “milliyetçiler”, veya, etnisite peşinde koşan 20.yy

⁵ Evet, küreselleşmenin bir ayağı da yerel olanın gelişmesidir, gelişerek kendi bilincine varması ve kendisi olarak bütünü varlığında yok olmasıdır. Ama bu diyalektiği çok iyi kavramak lazım!. Yoksa, küreselleşiyoruz falan derken, bir de bakmışsınız yerel-feodal beyliklerin tahakkümü altına düşürmüşüz! Gelişmek, gelişerek kendi varlığında yok olmak diyalektiğini kavrayabilmek için, benliğin-nefsin-oluşumundaki duygusal ve bilişsel faktörleri bir arada ele alabilmek lazımdır. İleriki sayfalarda bu konuya döneceğiz..

⁶ Yukarıda “ulusalcı solcular”dan bahsettim; ama buradan sakın, sanki Türkiye’de bir de ulusalcı olmayan bir “sol” varmış anlamı çıkmasın! Aralarındaki nüanslar bir yana, bunların hepsinin durdukları yer aynıdır. Ve de özünde, hepsi de toplum mühendisidir-İttihatçidir, “sağ”dır!. Hani öyle lafa gelince “sol sağdır, sağ da soldur” falan derler ya; ya da, son zamanlardaki modaya uyarak, artık başka türlü-sünü savunamayacakları için sanki “27 Mayıs”a da karşıymış” gibi tavırlar falan takınırlar ya, sakın bunlara inanmayın, “solculuk”-Kemalizm-ve de ulusalcılık toplumsal genlerinde var bunların! Azıcık altını eşeleyin, hepsi de “devrim yapmaya” çalışan sübjektif idealist-pozitivist “devrimcilerdir” bunlar!..Yeter artık bu kandırmaca, yetti bu tiyatro, bu maskeli balo!..1908’lerde görmüştük biz bu filmi, aynı filmin

kalıntısı “ulusalcı-milliyetçiler”- daha başka bir deyişlede, Osmanlı’dan bu yana yaşanan kültür ihtilali sürecinin ürünü olan bütün o “modern” devşirmeler, sizler bu diyalektiği hiçbir zaman kavrayamayacaksınız! Kim olduğunuzu, hangi sürecin ürünü olarak ortaya çıktığınızı, bu topraklarda hangi fonksiyonu yerine getirdiğinizi kavrayamadan çekip gideceksiniz bu dünyadan, yazık!.

Aslında herşey o kadar basit ve gözler önünde ki!..Ta o İttihatçılardan başlayarak gelen sürecin amacı-ve de tabii, daha sonra bütün bir Kemalist devrimin amacı- imparatorluğun kalıntılarından bir Türk kimliği-ulusu yaratmak değil miydi? Ne demektir bu? Demek ki o zamanlar ortada Türk ulusu-ulusal kimliği diye birşey yoktu henüz daha!. Ne vardı peki? Devlet vardı! Hangi devlet olduğu açık: Osmanlı Devleti. Ne yapmaya çalıştı peki bu devlet? Kendisini bir Türk Devleti-sonrada Türk cumhuriyeti- olarak ilan ederek, kendine uygun “Türk vatandaşları”, ve bir “Türk burjuvazisi” yaratmaya çalıştı. Amaç açıktı: Devleti kurtarmak için ona dayanak olacak bir burjuvazi ve bir ulus-Türk ulusu- yaratmaktı amaç! Ama, Batı’da her yerde devleti ulus mu yaratmıştı, olsun, bizde de ulusu Devlet yaratırdı!..

Tamam mı buraya kadar, anlaştık mı?

Ne oldu peki sonra 1950’de? Bütün o Kemalist “ulus yaratma” paradigmasının bir hayal olduğu ortaya çıkmadı mı! İşte dananın kuyruğu burada kopuyor! Bu nedenle, 1950 rasgele bir iktidar değişikliği olayı değildir. Zorla yapay bir “ulus yaratma” çabasına karşı verilen ulusal bir cevaptır! Gerçek anlamda uluslaşma sürecinin doruk noktası olan bir burjuva devrimidir? 1950’ler Türkiye’inde, bir yanda, gelişen bir uluslaşma ve burjuva devrimi süreci-bununla birlikte de, üretici güçlerin geliştiği bir Türkiye- vardı ortada, diğer yanda ise, Osmanlı artığı bir Devlet sınıfı ile, onun peşine takılarak ayakta durmaya çalışan yapay-ideolojik bir ulus yaratma sevdasına kapılmış “asker sivil aydınlar”!..

Kemalist devrimin amacı devlete uygun bir ulus-bir ulus devlet yaratmak, bu ulus devlete sahip çıkacak bir burjuva sınıfı yaratmak değil miydi? Peki ne oldu sonra? 1950 ile birlikte bu sürecin kendi diyalektik zıttını da yarattığı anlaşıldı. Yani evet, Devletin Türkleştirme politikasıyla birlikte bir “Kemalist Türk” kimliği, “Türk uluslaşması” olayı yaşanılıyordu bu topraklarda, ama bu sürecin sonunda ortaya çıkan “Türkler” son tahlilde Devletin Türkleriydi! Öte yandan, bir de baktık, bu Devletçi “beyaz Türklerin” yanı sıra bir de “siyah Türkler” çıkmaya başlamışlar ortaya! İşte olay-1950- budur!

Ama hepsi bu kadar da değil! Türkiye’de bu süreç, kaçınılmaz olarak, küreselleşme sürecine paralel bir yol izleyerek de gelişmiştir. Çünkü, sadece geleneksel güçlere-iç dinamiklere dayanarak tekelci Devlet sınıfının oluşturduğu mekanizmayı-II.Mahmut artığı o tarihsel kabuğu altetmek-kırmak çok güçtü!. Ta Osmanlı’dan beri kurulan bir düzendi bu. Üstelik de bu düzen, adına “batılılaşma” denilen bir kültür ihtilaline paralel olarak-bir yabancılaşmayla birlikte-ortaya çıkmıştı. Bu yüzden de iç dinamikler yetersiz kalıyordu bu kabuğu kırmakta. 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül bunun en açık göstergesiydi. Ama ne oldu, “imkânsız” olan gerçekleşti ve Menderes’le birlikte başlayan süreç Özal’la birlikte iyice dışa açılarak küreselleşme süreciyle bütünleşmeye başladı. Aslında tabii, Devlet sınıfı için de başka çözüm kalmadığı için gerçekleşiyordu bütün bunlar!. Üretici güçlerin gelişme seviyesi öyle bir noktaya erişmişti ki, bunları artık eski Devletçi çerçeve içinde tutmak onlar için de mümkün olamıyordu (yani “yönetenler” de artık yönetemez hale gelmişlerdi). İşte, kabukların kırılması ve sistemin dışa açılması bu diyalektiğin sonucu oldu..Özal’la başlayan süreç daha sonra da Erdoğan’ı doğurdu tabii, ve bu günlere geldik.

Peki nedir bütün bu olup bitenlerin anlamı: Türkiye toplumunun tarihsel gelişme diyalektiği, uluslaşırken ulus devlet olarak çözülmenin-küresel zincirin bir parçası

değişik bir versiyonunu şimdi bir kez daha seyretmek istemiyoruz!..

haline gelmenin diyalektiğidir.

BİR KERE DAHA:ULUS DEVLET NASIL-NEDEN ÇÖZÜLÜYOR..

Ulus devletin çözülmesi olayı son zamanlarda en çok tartışılan konulardan birisi. Peki ne demek bu, nasıl çözülüyor ulus devlet? Dışardan baktığın zaman hepsi de (Türkiye dahil) yerinde duruyorlar o eski "ulus devletlerin"! Buna rağmen nasıl çözülüyor ulus devlet; ve de Türkiye'deki bu, "uluslaşırken ulus devlet olarak çözülme" sürecinin anlamı nedir?

Bu konuda çok yazdım. Bu nedenle lafı burada fazla uzatmak istemiyorum, kısa bir özetle yetineceğim. İsteyenler daha önceki çalışmalara bakabilirler. Özellikle de bu sitede yer alan 5. Çalışma⁷..

Sermayenin yoğunlaşmasının ve merkezileşmesinin serbest rekabeti nasıl saf dışı bıraktığını, tekellerin-finans kapitalin nasıl doğduğunu, bir işletme sistemi olarak tekelci devlet kapitalizminin serbest rekabetin yerini nasıl aldığını biliyoruz. Lenin'in Emperyalizm teorisinin nasıl ortaya çıktığını biliyoruz. Bu zeminde yükselen 20.yy'ın devrimlerini-devrim anlayışını da biliyoruz. Ama bütün bunların yanı sıra bilmemiz gereken bir şey daha var : Bu süreç de, yani serbest rekabetin inkârı ve tekellerin doğuşu süreci de, zaman içinde kendi inkârını yaratır. Ve öyle olur ki, tekelci kapitalizm yerini tekrar-ama bu kez bir üst düzeyde, bir başka tür serbest rekabete-serbest rekabetçi küresel bir kapitalizme bırakır. **Eskiden ulus devletin kanatlarının altında gelişen ve ulus devletin açtığı yolda dünyanın paylaşılması mücadelesi içinde varolan sermaye-finans kapital de, buna bağlı olarak, tıpkı o kabuklarını delerek uçup giden ipek böceği kurtçuğu gibi, ulus devlet kabuğunu sırtından atarak dünyanın dörtbir yanına gitmeye-yayılmaya başlar. İşte, sosyalist sistemi de çökerten o küreselleşme sürecinin dinamiği budur, 21.yy'ı doğuran sürecin diyalektiği budur. Bunu, bu süreci görmeden de başka hiçbir şeyi görmek ve anlamak mümkün değildir.**

Evet, bilginin demokratikleşmesidir işin özü. Buna bağlı olarak da tabii, teknolojik devrimdir. Küreselleşmenin fotoğrafını çektiğiniz zaman görünen tablo budur. Bu doğru. Ama, görünen bu tablonun altında bir de çıplak gözle görünmeyenler var: Bilgi nasıl demokratikleşti? Tekel egemenliği nasıl kırıldı da üretici güçlerin gelişmesi anlamına gelen teknolojik bir devrim gerçekleşti? Nasıl oldu da sermaye, arkasında ulus devlet desteği olmadan dünyanın dörtbir yanına elini kolunu sallayarak gidebilir hale geldi. Bu sorulara da cevap verebilmek lazım. Öyle ya, tekelci kapitalizm altında yeni bilgiler üretilemiyordu hani!. Üretilenler de tekellerin koyduğu engelleri aşamıyordu!. Nasıl oldu da bu engeller aşılabildi? Bilginin demokratikleşmesi ve teknolojik devrim denilen olay nasıl oldu da küreselleşme olarak ifade ettiğimiz sonuca yol açtı? Bu sorulara cevap vermeden küreselleşmeden bahsettiğiniz zaman bu biraz, yumurta mı tavuktan çıkar, yoksa tavuk mu yumurtadana benziyor! Eğer, "evrim süreci içinde önce tavuk gelişir, yumurta ise daha sonra ondan oluşur" diyorsanız siz, o zaman, bilgiyi demokratikleştiren kapitalizmin o evrimi sürecini de açıklayabilmeniz gerekir. Yoksa, "solcuların" eleştirilerinden kurtulamazsınız! Derler ki o zaman size: "Ne değişti kardeşim, kapitalizmde ne değişti de bilgi demokratikleşti, sistem küreselleşti? Nasıl olurda tekellerin, tekelci kapitalizmin yerini yeniden serbest rekabetçi bir düzen-kapitalizm alabilir"? Bu türden sorulara verilecek cevaplar bir tür varlık sorunudur onlar için! Çünkü eğer durum gerçekten böyle ise, o zaman 20.yy'a damgasını vuran bütün o eski devrimci-teorik bilgi temellerinin de gözden geçirilmesi gerekir!. Ama sadece teorik temel-ya da zemin de değil, bütün bir devrim anlayışının da gözden geçirilmesi gerekir!. Çünkü, Leninist sosyalist devrim anlayışının-teorik gerekçesi, tekellerin-tekelci kapitalizmin-üretici güçlerin gelişmesini engellemesidir. Üretici güçler kapitalizm altında tekelci işletme sisteminden dolayı artık gelişemeyecekleri için "devrim" tek yol haline gelmiştir. Bu nedenle, eğer üretici güçler

⁷ www.aktolga.de 5. Çalışma

kapitalizm altında yeniden gelişmeye başlıyorsa, o zaman bütün bir “devrim” anlayışını da yeniden gözden geçirmek gerekecektir⁸.

Elinizi vicdanınıza koyun ve söyleyin, bugün dünyanın her yerinde kapitalizm altında-Küba ve Kuzey Kore hariç tabii-üretici güçler gelişiyor mu gelişmiyor mu? Hayır gelişmiyor diyorsanız eğer, diyecek lafım yok size!. Türkiye’de bile daha geçen yıl yüzde dokuz büyüdük (bu yılın ilk çeyreğinde ise yüzde onbir ile dünya birincisi oldu Türkiye), siz bu gerçeği görmek istemiyorsanız eğer ne diyeyim ki başka, bu noktadan sonra tartışma da olmaz zaten!. Ama yok eğer, üretici güçler kapitalizm altında gelişiyorlarsa da, o zaman bunun başka izahı yoktur: Tekel egemenliğinin kırıldığı anlamına gelir bu. İşte küreselleşme denilen olay da budur zaten. Hem bilginin demokratikleşmesinden bahsedeceksin, hem de halâ tekel egemenliğinden-tekeli kapitalizmden, olur mu böyle şey! E, o zaman, tekel egemenliği yoksa artık, ne var bugün onun yerine. Nedir şu an üretici güçlerin dünyanın dörtbir yanında olağanüstü boyutlarda gelişmesini sağlayan? Bunun adı, yeni tipten küresel bir serbest rekabet düzenidir. Küreselleşmeye neden olan da budur-onun bu rekabetçi özüdür- zaten.

Serbest rekabeti görmeden küreselleşmeden bahsetmek abesle içtigaldır. Hem eski solcu tezleri terketmeyeceksin, hem de küreselleşme sürecinden bahsedeceksin!. Bunun anlamı budur! Minareyi eski kılıfına sığdırmaya çalışmaktır bunun da adı!. Ben otuz yıl uğraştım bu iş için, ama olmuyor! Kolay gelsin!.

İşte, “uluslaşırken küreselleşmenin diyalektiği” budur. Ulus devletlerin çözülmesi sürecinin anlamı budur. Elleri birer çanta dünyanın dörtbir yanını dolaşarak mal satmaya çalışıyor bugün Anadolu’nun yeni burjuvaları!. Artık ulusal sınırlar içinde kalmıyorlar yani. Ulus devletin koruyucu kabuklarına falan da ihtiyaçları yok!. Tek bir şey var bu süreci tetikleyen: Daha iyi kalitede ve daha ucuza üretmek. Bunu başarabiliyorsan dünya pazarlarında yerin var, başaramıyorsan da zaten ne yapsan boşuna!. Yani öyle ulus devletinin zoruyla mal satamazsın artık kimseye!. Eski sömürge düzeni bitti artık!.”Emperyalizmmiş” falan, kimse takmıyor bunları! Bakın Orta Doğu’ya, Araplara! ABD’siyle Avrupa’sıyla sizin o eski “emperyalist” güçleriniz nal topluyorlar artık geriden!. Gelişmelere uyum sağlayarak yeni süreç içinde yer kapmaya çalışıyorlar!. Bir de Türkiye’ye bakın⁹! “ABD emperyalistleri”-neucun’lar- İsrail’li fanatik dostlarıyla birlikte en fazla o Ergenekon çetelerine kol kanat germeye çalışıyorlar artık! Ama bu da sökmüyor! Atı alan Üsküdar’ı çoktan geçti!..

GELELİM KÜRT SORUNUNA..

Bugün ülkemizde Kürt Sorunu’nu tartışırken dikkat edilmesi gereken en önemli nokta nedir biliyor musunuz: **“Kürt Sorunu”, “Kürtlerle Türkler” falan derken, hiç farkında olmadan süreci etnik bir zemine indirgeyerek, tartışmaları ve çözüm arayışlarını bu tür bir zeminde sürdürmeye başlamaktır!. Dikkat ediyorum birçok iyi niyetli-“demokrat”-“liberal” aydın bile bazan bu hataya düşebiliyor!. “Kürt” “Kürt” derken, kendilerini de etnik anlamda “Türk” olarak görerek, diyalogu-problem çözme mekanizmasını- etnik bir zemine indirgemeye çalışıyorlar. Şimdiye kadar kendilerini, etnik kökenlerine bakmaksızın bu ülkenin bir vatandaşı olarak gören insanlar, bir de bakıyorsunuz birden “Türk”, ya da “Kürt” olduklarının farkına varıyorlar! Bu, bir yanıyla, evet olumlu bir gelişmedir. Küreselleşmeyle birlikte şimdiye kadar baskı altında kalmış olan yerelliğin-etnik bilincin kendini ifade edişidir; ama diğer yandan da, kimlik sorununu sadece bu yerel-etnik- zemine indirgeyerek ele alarak çözme eğiliminden dolayı son derece tehlikelidir. Farkında olmadan bir de bakarsınız, hiç**

⁸ Aslında abesle içtigel ediyoruz! Çünkü artık ne sosyalist sistem kaldı ortada ne de o “devrim” anlayışları!. Hayatın pratiği bütün bunların hepsini sildi süpürdü! Ama Türkiye’de herşey gibi devrimci teori de biraz geç gelişiyor. Bunda tabii Devlet sınıfının da etkisi var. Solculuğun Kemalizmle etle tırnak gibi bir birleşik olma hali rol oynuyor bunda. Onların-solcuların ve Kemalistlerin- halâ eski teorik çerçevede içinde kalmayı istemelerinin nedeni budur. Çünkü bu alanda tutmuşlar suyun başını bir kere. Ne yapsan boş! Bütün yollar Devlete çıkıyor sonunda!..

⁹ Bırakın artık şu, „solculuk“ adı altındaki Türkiye düşmanlığını da Türkiye’ye bir bakın!..

de öyle düşünmediğiniz-hissetmediğiniz halde, kendinizi birden etnik kimlikler çatışmasının içinde buluvermişsiniz! **Evet, Türkse Türküz, Kürtse Kürdüz, bu açık, sonradan kazanılan kimlikler değil bunlar. Bunlar daha dünyaya gözlerimizi açtığımız an içinde yetiştiğimiz aileyle-ortamla ilgili, bilinç dışı olarak sahip olduğumuz kültürel alt kimliklerimiz. Ama, bugün bir de artık bunların yanı sıra-bunların üstünde, kapitalist üretim ilişkileri içinde olmaktan-yoğrulmaktan- kaynaklanan, bu ülkenin vatandaşı olmanın-Türkiyeli olmanın- bize kazandırdığı bir üst kimliğimiz var ortada. Hatta giderekten küresel bir kimliğe bile sahip oluyoruz süreç içinde. Bu nedenle, kimlik sorununa çözüm ararken, bu sorunun, son tahlilde, ülkenin bir bütün olarak demokratikleşmesi sorunuyla ilgili olduğunu gözden uzak tutmamak gerekiyor. Yoksa, "Türkler"de, kolayca "Kürtlerin" düştüğü hataya düşerek etnik zeminde bir çözüm arayışı içine girebilirler ki, bir kere buraya girdin mi de zaten bir daha çıkamazsın¹⁰...**

Olayı bir kere etnik bir zemine indirgeyerek bu zeminde çözme noktasına geldiğin zaman bu durumda tabi bir de "Kürtlerin temsilcisini" tanıma sorunu çıkıyor ortaya! Öyle ya, sen "Türklerin" o da "Kürtlerin" temsilcisi olarak oturacaksınız ki masaya soruna bir çözüm üretebilesiniz! "Kürtler" masada temsil edilmeden çözüm olur muydu hiç!! Böyle söylüyor-düşünüyor birçok iyi niyetli "liberal"-dostlarımız!

Açık söylüyorum, bu şekilde üretilecek bir çözüm ırkçı-etnik bir çözümden öteye gidemez! Eğer çözüm için masaya oturulacaksa, bu, "Türkleri" ve "Kürtleri" temsilen değil, ülkenin demokrasi güçlerini temsilen olmalıdır. "Kürtlerin temsilcisi" PKK mı, BDP mi tartışması yapılıyor. AK Parti Kürtlerden daha fazla oy alıyor? Peki o ne olacak o zaman! Kimin kimi ne kadar temsil ettiğine nasıl karar vereceğiz? İlla, etnik anlamda Kürt olduğunu söyleyenler mi "Kürtlerin temsilcisi" oluyor yani! Bu mantıkla yaklaşırsak, o zaman Türklerin temsilcisinin de MHP olması gerekmez mi! Açık konuşalım, buradaki kasıt etnisitedir. Çünkü, eğer eşit vatandaşlık zemininde birlik olsaydı esas olan, böyle konuşmazdı kimse. Bu nedenle, önce olayın hangi zeminde ele alınacağını görmek gerekir. Ve eğer BDP-PKK veya başka bir örgüt de o masaya oturacaksa, bu, "Kürtleri temsilen" değil, daha çok demokrasi talebini dile getirmek için olmalıdır. Ama, bunun için de önce o silahların bırakılması gerekir! Çünkü elinde silah tutarak demokrasi masasında söz sahibi olamazsın!..

KÜRT SORUNU NASIL ÇÖZÜLÜR..

Kısaca, "Kürt sorunu" olarak ifade ediliyor problem. Böyle midir gerçekten? Bugün "Türkiye'nin bir numaralı sorunu" "Kürt sorunu" mudur? Bir yanıla belki öyle, ama problemi çözmek için onu sadece bu şekilde-tek yanlı olarak- ortaya koymak yetmez, "sorunu" biraz daha açmak gerekir bence. Çünkü bugün Türkiye'nin sorunu sadece bir "Kürt sorunu" değildir; bununla birlikte bir de "Türk sorunu" vardır ortada! Biz kimiz, Türkler kimdir, Türk nedir, Türkiye Cumhuriyeti nasıl kurulmuştur, sistem nasıl bir yapıya sahiptir ve kendi iç diyalektiği içinde nasıl gelişiyor. Bugün ortaya çıkan problemlerin-kimlik sorunlarının, ve de tabi Kürt sorununun- sistemin bu gelişme diyalektiği içindeki yeri ve anlamı nedir? İşin aslı burada. Bu nedenle, biz de "problemi" bu düzeyde ele almaya çalışacağız.

Bu konuda iki görüş var ortada. Birincisi şu: "Türkiye Cumhuriyeti, zorla birarada tutulan mekanik bir sistemdir, "bir uluslar hapishanesidir"! "Emperyalist-sömürgeci ezen ulusun"-Türk ulusunun- "ezilen ulusu", yani Kürtleri baskı altında tuttuğu bir yapıdır söz konusu olan¹¹.

¹⁰ Bu nokta iyi anlaşılmalıdır. Elbette ki eşitlik olacak, Türklerle Kürtler elbette ki her alanda eşit olmalı!..Ama bu, etnik zemine inerek o zeminde yürütülecek bir diyalogla-etkileşimle sağlanamaz!.."Kürdün" karşısına „Türk“ olarak çıkararak yürütülecek bir diyalogla bir yere varılamaz..Hem sonra, demokrat olmak için niye illa etnik kimliğimle Türk olarak masaya oturacakmışım ki, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak yetmiyor mu diyalog için!!..Kürtlere demokratiğini ispat etmeye çalışırken onlardan milliyetçilik virüsünü kapmak da var işin içinde!!..

Bu yüzden de böylesine yapay bir sistemin kendi kendini üretmesi mümkün değildir, böyle bir yapının parçalanması gerekir”.

İkincisi ise, bunun tam tersi: “Hayır, herşeye rağmen, yani 1923’te kurulan Cumhuriyet’in demokratik olmayan yapısına rağmen, arada geçen zaman içinde bu sistem kendi kendini üretmeyi başarmıştır. Ve bugün artık oldukça gelişmiş bir kapitalizm vardır ülkede. Ülke, kapitalist üretim ilişkileri içinde kendine yeni bir üst kimlik yaratmıştır. Bu nedenle, Kürt sorunu da artık, bir demokrasi sorunu olarak, bir üst yaşam biçimi olan demokratik cumhuriyete geçişi süreci içinde çözülecektir”.

Bir üçüncü görüş de tabii, olayı bir asayiş sorunu olarak gören Devletin-Devlet sınıfının görüşüdür. Bu arada, bu görüşün “Türk milliyetçiliğinin-ulusalcılığının” resmi görüşü olduğunu da unutmamak gerekiyor. Zor kullanarak, mevcut durumu-statükoyu- olduğu gibi muhafaza etme çabasına dayanan “resmi görüş” de diyoruz buna.

Ben ikinci görüşü doğru buluyorum. Ve “Kürt sorununu” Türkiye’nin demokratik cumhuriyete dönüşümü süreci içinde çözülebilecek bir demokrasi sorunu olarak görüyorum. **Bütün diğer sorunlar gibi onun da, zora, şiddete, silaha başvurmamak kaydıyla, her türlü görüşün açıkça ifade edilebildiği bir ortamda çözülebileceğine inanıyorum. Bunun için de artık Türkiye’nin şu insiyatifi-cesareti gösterebilmesi gerektiğini düşünüyorum: Türkiye diyebilmelidir ki, “ne istiyorsun kardeşim sen, ayrılmak, ayrı devlet kurmak mı, “demokratik özerklik”mi, “federasyon” mu, “Apo’yu serbest bıraktırmak” mı, “Kürtlerin kendi kimliklerini özgürce ifade edebilmelerini sağlamak” mı, buyur kur partini, al işte sana legal siyaset yapma olanağı, anlat düşüncelerini insanlara, eğer onları ikna edebiliyorsan ne ala, yok edemiyorsan, bu da artık senin kendi sorunundur”!..**

Ama sadece Kürt sorunu için de değil, bütün diğer “sorunlar” için de geçerlidir bu çözüm yolu! “Sen ne istiyorsun, şeriat devleti kurmak mı? Buyur sen de kur partini, al sana da legal siyaset yapma olanağı”!

“Ama bir şartla! Zora ve silaha, teröre başvurmamak kaydıyla! Halkı kin ve nefrete yönlentmemek, insani duyguları zedelememek kaydıyla! Kimseye hakaret etmeden, kimseye saldırmadan yap siyasetini, anlat düşüncelerini”. Aksi halde en sert şekilde cezalandırılırsın! Hem bu sefer artık, demokratik kamu oyunu da karşına alacağın için hiçbir şansın kalmaz!..

Çözüm, böyle bir sürecin içinde, kolektif iradenin ürünü olarak ortaya çıkacaktır. İnsanların kendi geleceklerini özgür iradeleriyle inşa etmelerinin mekanizması budur. 21.yy’ın insan ilişkilerinde problem çözme yolu budur. Demokratik Cumhuriyet’e giden yol budur...

Var mısın Türkiye?..

Türkiye bu cesareti gösterebildiği an olay biter! Sadece PKK olayı da değil, “Ermeni soykırımı” tartışmaları da biter! Şeriat korkuları da!

Yapın yeni bir anayasayı, genişletin özgürlükleri, vatandaşlık tanımını yeniden yapın, her türlü etnisiteden soyutlanmış bir öze kavuşturun şu maddeyi; kaldırın o anadildeki

¹¹ Buradan yola çıkarakta ezilen ulusun milliyetçiliğinin ilerici olduğu söyleniyor! Bu mantığa göre “ezilen ulus milliyetçileri” ne yaparlarsa haklılar! Ben bu görüşe katılmıyorum tabii!. Bir kere artık öyle ezen ulusun milliyetçiliği-ezilen ulusun milliyetçiliği ayrımı yapmak artık çağ dışıdır. Milliyetçilik bir bütün olarak gerici bir ideolojidir günümüzde. Ha sen ezildiğini mi düşünüyorsun, bunun için milliyetçilik yapmana gerek yok artık. Demokrasi mücadelesine katılırsın, ne söyleyeceksen orada söylersin-kendini orada ifade edersin. 21.yy’ın mücadele anlayışı budur artık. Ulusal kurtuluş savaşları çağı sona ereli çok oldu! İnsanlar şimdi artık kendilerini o kurtarıcılardan da kurtarmaya çalışıyorlar!

eğitim yasağını, isteyen istediği dilde eğitim veren okullar açabilsin, istediği okula göndersin çocuğunu. Talep varsa-ya da talebin olduğu yerlerde Kürtçe eğitim veren okullar da açılabilir- açın- ne olacak ki! Ve de, adına ne dersiniz deyin yerel yönetimleri güçlendirecek önlemleri alın..Siyasi partiler kanununu değiştirerek ayrılıkçılığa-şariat devleti kurmayı savunanlara bile siyaset yapma hakkını tanıyın, sonra da bir genel af çıkarın bu zemine uygun olarak! Bakın bakalın neler oluyor! Ne diyecek o zaman dağda silahlı eylem yapanlar, “hayır biz açık-legal faaliyet göstermek istemiyoruz” mu diyecekler! Hayır biz af istemiyoruz mu diyecekler! Böyle bir durumda, “peki o zaman sizin derdiniz ne kardeşim” diyenlere-bizzat kendi tabanlarına- ne cevap verecek bu insanlar! “Hayır, biz düşündüklerimizi açıkça söylemek istemiyoruz” mu diyecekler? Anadilde eğitim istemiyoruz mu diyecekler, eşit vatandaşlık istemiyoruz, biz etnik bir kimlikle-“statüyle” kalmak istiyoruz mu diyecekler! Ne olur o zaman onların hali düşünemebiliyor musunuz!

Mücadeleyi önce ideolojik planda kazanacaksınız! Ama ideolojik mücadele de, bir ideolojiye karşı başka bir ideolojiyi öne sürerek, ideolojileri çarpıştırarak kazanılmaz!¹² Çünkü, her ideoloji son tahlilde bir reaksiyondur ve etki tepki ilişkisi içinde oluşur. İşin içine zor faktörünü katmadan bir mücadeleyi kazanabilmenin yolu, insanların gönüllerine, insan olan yanlarına, özgür insan bilincine-onların bilişsel yanlarına- hitab edebilmekten geçer.

Eskiler, tasavvuf bilgini atalarımız insanı ata binmiş bir jokeye benzetirlerdi! Çünkü insanda, jokeyi temsil eden bilişsel benliğin yanı sıra, bir de onun duygusal reaksiyonlarla hareket etmesini sağlayan, onun hayvanlarla ortak olan yanını temsil eden, kısaca “nefs” adı verilen bir benliği daha vardır! Bu yüzden insanları, insan ilişkilerini ele alırken dikkat edilmesi gereken nokta, iplerin kimin elinde olduğudur! Yani jokey mi atı yönetiyor, yoksa at mı jokeyi! Temel soru budur!. Bu nedenle, insan ilişkilerinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde, çözüm yollarını ve sonucu belirleyen, daima, diyalogun-etkileşimin hangi zeminde yürütüldüğüdür. Problemi, üst katta oturan jokeyin bulunduğu zemine çıkararak orada mı çözmeye çalışıyorsun, yoksa alt kattaki hayvanın düzeyinde mi?

Bir ilişkide, karşınızdaki insanlara kimliklerini ancak basit reaksiyonlarla gerçekleştirme olanağı tanıdığınız sürece, yani aradaki ilişkiyi bu şekilde hep bir etki-tepki ortamında tutarak götürdüğünüz sürece, ortaya hiçbir zaman gönüllü bir birlik zemininde üretici bir diyalog çıkmaz. Çünkü bu durumda karşınızdaki, daha işin başından itibaren kendisini-kimliğini size karşı hep bir savunma psikolojisi içinde oluşturmaya çalışacaktır. Böyle bir durumda, aradaki ilişkiyi daha ileri- üretici bir zemine götürmek mümkün değildir. Yani, hiçbir problem, öyle sanıldığı gibi, “iddia etmeyle”, ya da dayatmayla, zorla çözülmez! Özgürce ifade edilen fikirlerin çarpıştığı bir ortamda, bir sentez olarak ortaya çıkar gerçek çözümler. “Bak, benim dediğim oldu”, ya da, “ben öyle istedim de böyle oldu” ifadeleri sadece zaman kaybettirir! Belirli bir süre için kendi kendini tatmine hizmet eder! Bu durumda, belki bir süre için problemi ortadan kaldırmış, onu buzluğa koymuş olursunuz, ama ileride, duruma göre, koşullar uygun hale geldiği zaman, buzlar eriyerek o problem tekrar ortaya çıkar. Hem de bu sefer daha da büyümüş olarak!..

“Kürt sorunu nasıl çözülür” diyoruz! Kim biliyor ki tek başına bunun nasıl çözüleceğini? Ya da kim dikte ettirebilir ki böyle bir çözümü? Hiç kimse! Çünkü, bütün diğer toplumsal sorunları olduğu gibi bu sorunu da ancak halk çözebilir. Halkın özgür iradesi çözebilir. Bu nedenle, önce kaldırın halkın iradesinin önündeki şu engelleri bir bakalım! Değiştirin şu 82-Darbe Anayasa’sını!. Olmuyor mu, değiştirtmiyorlar mı! O zaman gene halka gideceksin ve diyeceksin ki “ey halkım, bak ben sana yeni-

¹² Kürt milliyetçiliğine karşı Türk milliyetçiliğini savunarak bir yere varamazsınız! Varırsınız aslında tabii, ama bu, önce kanın gövdeyi götürdüğü, sonra da ikiye bölünmüş bir Türkiye gerçeğinden başka bir yer olmaz!..

demokratik bir Anayasa sözü vermişim, ama görüyorsun yaptırtmıyorlar. Benim parlamentodaki oyum da yetmiyor tek başıma anayasa yapmaya. Bu nedenle gene sana dönüyorum, eğer gerçekten bütün sorunların kaynağının yeni bir anayasadan geçtiğini düşünüyorsan-ki ben öyle düşünüyorum-bana daha çok yetki ver"!!..Bitti! Bu kadar basit yani çözüm! Ve göreceksiniz bakın, iş buraya gidiyor!..

Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi tezi ortadadır, "çözülecek bir sorun yoktur" diyor Devlet. Bir kısım insan da diyor ki, "hayır bu sorun ayrılmakla çözülür", diğer bazıları da, "hayır federasyonla" diyorlar, bir başka kısım da "demokratik özerklik" diyor. Ama, "hayır, biz ayrılmak da istemiyoruz federasyon da, bizim istediğimiz anayasaya Kürk kimliğini tanıyan bir maddenin girmesi, Kürtlerin kültürel haklarının garanti altına alınması, anadilimizin en azından seçmeli ders olarak okullara girmesidir" diyenler de var. Ama başka biri de diyor ki, "hayır bunların hiçbirisi değildir çözümlü getirecek olan, "sorun ancak Apo'nun serbest bırakılmasıyla çözülür"!.

Hangisidir şimdi bunların "gerçek çözüm"? Kim tayin edecek neyin çözüm olduğunu? Süper güç olarak Türkiye Devleti mi? Alın size çözüm mü diyecek Devlet! Hadi diyelim ki bizim Devlet süperdir! Ve tuttu Apo'yu da serbest bıraktı sorun bitsin diyel!. Ya ötekiler derse ki, "biz öyle demedik ki, biz ayrılmak istiyoruz, başka türlü bir çözümü de kabul etmiyoruz"! Ne olacak o zaman! "Türkiye'de 15-20 milyon Kürdün bulunduğu" söyleniyor, acaba bu insanlar ne düşünüyorlar, onlar hak veriyorlar mı bu "çözümlere", kim karar verecek bütün bu sorulara? Yani, sorunu Devlete yıkarak Devletle masaya oturmayla falan çözülemez bu sorun. Direkt olarak halka bırakacaksınız çözümü. Bunun da yolu yukarda söylediğim gibidir.

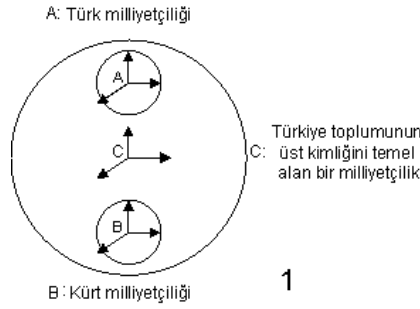
Sonra bir de madalyonun bir diğer yanı daha var, acaba Türkler ne düşünüyorlar çözüm konusunda? Bunu kim belirleyecek? Öyle ya, Kürtler kadar Türklerin de ne düşündükleri önemlidir böyle bir konuda. Çünkü sen bin yıldır beraber yaşamışsın, içiçe geçmişsin, hemen öyle bir tarafın istemesiyle tek yanlı bir çözüm olur mu böyle bir ilişkide. **Eğer bir çözümden bahsedeceksek bunun tek yolu iknadır. Karşı tarafı da, en doğru olan budur diyerekten ikna etmektir.**

Nasıl ikna edeceksin peki? Savaşarak mı? Olayı-problemi-etnik düzeyde bir Türk-Kürt sorunu olarak ele alarak mı? Etnik anlamda, "Türklerle Kürtlerin eşit koşullarla içinde yer alacakları yeni bir birlik" tartışmasıyla mı? İlk bakışta kulağa hoş geliyor değil mi! "Türklerle Kürtlerin demokratik cumhuriyeti" lafı ilk bakışta adil bir çözüm olarak görünüyor! Ama, etnisiteyi temel alan son derece tehlikeli ırkçı bir tuzaktır bu, şekere bulanmış bir tür zehir gibidir!. Çünkü, olayı Türk-Kürt etnik zemininde ele alarak bir yere varmak mümkün değildir. Açık konuşalım, kan gövdeyi götürür o zaman, eski Yugoslavya falan hiç kalır yanında! Öyle bir kan ki, ne Türkiye kalkabilir bunun altından, ne de Kuzey Irak'takiler. Amerika'yı ve Avrupa'yı da alır götürür bu sel! Ne NATO kalır ortada ne de Kopenhag Kriterleri! Öyle dışardan gazel okumayı seven Avrupa'lılar da nasibini alırlar bu işten. Ne huzurları kalır, ne de düzenleri. **Bu nedenle, herkes aklını başına toplasın! Herkesi kucaklayacak tek çözüm yolu diyalogdur, açıkça konuşabilmektir, zora, şiddete başvurmadan düşüncelerini ortaya koyabilmektir. Olayı etnisite zemininde tartıştığımız zaman bile, çözüme giden yolun daha üst düzeyde bir birlikten-Türkiye cumhuriyeti vatandaşlığını esas alan bir üst kimlikte buluştuktan-geçtiğini görebilmektir.**

MİLLİYETÇİLİK NEDİR

Bir dünya görüşü-bakış açısı olarak milliyetçilik, kapitalist toplumların-burjuvazinin-bluğ çağı-kapitalizme geçiş dönemi- ideolojisidir; olayları ve nesnelere, dünyayı, içinde yaşadığın toplumun toplumsal benliğini-nefsini temel alan bir koordinat sistemine göre, tek yanlı bir şekilde-sübjektif olarak değerlendirmektir. Böyle bir

ideolojik temelden kaynaklanan davranışlara ise toplumsal “duygusal reaksiyonlar” denilir.

Yukardaki şekilde, Türkiye toplumunda varolan kültürel-etnik “alt kimlik” grupları olarak Türk ve Kürt kimlikleriyle, bunların toplumsal-kültürel varlıklarını temel alan koordinat sistemlerini görüyoruz. Bir de, bunların yanı sıra, Türkiye toplumunun-kapitalist bir toplum olarak-merkezi varoluş instanzı¹³ ve bu instanzı temel alan koordinat sistemi var. Türk ve Kürt kültürel-etnik alt kimlikleri, tarihsel olarak oluşan, kapitalizm öncesi üretim ilişkileri içinde şekillenen bilinç dışı varoluş instanzlarıdır. **Bu anlamda, bir insanın Türk ya da Kürt olması, onun bilincinin-isteğinin dışında bir durumdur. Anne babadan, en yakın çevreden, bilinç dışı olarak öğrenilen yaşam bilgilerini temel alan kültürel-etnik bir varoluş zeminidir-instanzıdır bu.** Toplumun merkezi varoluş instanzı ise, etnik anlamda tarihsel-Kültürel varoluş temeli-kökünü ne olursa olsun, toplumsal dokuyu oluşturan bütün insanların kapitalist üretim ilişkileri içinde birarada yaşamalarının-kendilerini bu ilişkiler içinde yeniden üretmelerinin- sonucu olarak oluşan duygusal- “üst kimlikleridir”¹⁴. Kültürel alt kimlik gruplarının “milliyetçilikleri”, bunların hayata sadece kendi varlıklarını temel alarak bakmalarından kaynaklanırken, toplumsal merkezi temsil eden milliyetçilik, sistemin başka uluslarla olan ilişkilerinde, olaylara ve süreçlere-ilişkilere sadece kendi varlığını temel alarak bakmasından kaynaklanır¹⁵.

Aslında, “kapitalizm öncesi bir kültürel temele dayanan etnik-alt kimlik gruplarının milliyetçiliği” diye birşey olmaz¹⁶! Böyle bir şey, bugün Türkiye’de yükselen kapitalizm öncesi

¹³ İnstanz kavramını, sistemin varlığını temsil eden karar mercii-kimliği, benliği, nefsi- anlamında kullanıyorum.

¹⁴ Şüphesiz bu da gene son tahlilde bilinç dışı-duygusal-kültürel bir kimliktir. Ama burada artık söz konusu olan etnisite değildir. Burada söz konusu olan kapitalizmdir-kapitalist üretim ilişkileri içinde yaşıyor olmaktan kaynaklanan toplumsal kimliktir bu. Burjuvazi, kapitalizme geçiş aralığında etnik kimliğine bakmaksızın, tek bir pazar yaratabilmek amacıyla, insanları belirli bir ideolojiyle yoğurarak onlara yeni-millî bir kimlik kazandırmaya çalışır. Bu kimlik genellikle egemen burjuvazinin öteden beri sahip olduğu etnik kimlikten kaynaklanır. Ama burjuvazi için önemli olan artık etnisite değildir, daha fazla kazanç için daha çok sömürülecek emektir önemli olan. Bugün bizde de, “Türk kimliği belirli bir etnik kimliği değil Türkiye’de yaşayan bütün insanların ortak kimliğini temsil ediyor” diyen burjuva ideologlarının çıkış noktası budur. Doğrudur, “Türk” derken artık burada onlar için önemli olan etnisite değildir, toplumsal merkezi varoluş instanzıdır. Ama herşey burada bitmiyor ki! Bu kabulün asimilasyonun ötesine geçerek demokratik bir zemine oturabilmesi için önce diğer etnik kimliklerin-anadillerin-kültürlerin de tanınması gerekir. Hepsinin üstünde durabilmen için önce “ötekileri” de tanıyan olman gerekir. Ve “ötekilerin”de gönüllü birliği gerekir..

¹⁵ **Burada altı çizilmesi gereken nokta şudur: Duygusal “üst kimlik”le daha sonra göreceğimiz “bilişsel kimlik” aynı şey değildir. Duygusal “üst kimlik”, kapitalist üretim ilişkileri içinde oluşan duygusal-kültürel-bilinçdışı-implizit bir kimliktir. Bilişsel kimlik ise, bu zeminde oluşan üst kat oluyor-ya da atın üstündeki jockey!..**

¹⁶ Olur ama böyle bir milliyetçilik anlayışı nasyonal sosyalistlere-faşistlere aittir. Irka-etnisiteye dayalı bir üstünlük-kimlik savıdır bunun altında yatan. Faşistler bu türden bir kimliği toplumsal üst kimlik haline getirmeye çalışırlar. Ki bunun da altında yatan, o ana kadar altta güreşmek zorunda kalan belirli finans kapital gruplarıdır. Bunlar, üste çıkarak toplumda egemen güç haline gelebilmek için kendilerine

antika seslere-daha başka bir deyişle, gelişen kapitalizme karşı etnik zeminde ortaya çıkan reaksiyonlara- bakarak ileri sürülen bir yanılgıdır sadece! Yani, bilimsel anlamda, kapitalizm öncesi kültürel varoluş zemininden yola çıkılarak, ırka dayalı bir Türk ve Kürt milliyetçiliğinden bahsedilemez! Çünkü "milliyetçilik" kapitalist toplumla ilgili bir kavramdır. Kapitalizmin gelişme döneminin ideolojisidir¹⁷. Burjuvazi için ulus devlet haline gelmenin, eski-etnik-kültürel kimliklerin yerine yeni bir burjuva-kapitalist üst kimlik yaratmanın kaçınılmaz olduğu dönemin ürünüdür.

Türkiye gibi, bugün artık kapitalizmin oldukça gelişmiş olduğu bir ülkede ise, globalleşme çağında burjuvazinin Türk ve Kürt diye kültürel-etnik kimlik ayırımıyla-mikro milliyetçilikle- işi yoktur! İçinde yaşadığımız çağda burjuvazi için Türk, Kürt veya Rum kökenli olmak hiç farketmez aslında! Kapitalistler için önemli olan artı değerdir-özgür işgücüdür-global piyasalardır. İster Türk ol, İster Kürt, ister Ermeni, veya başka bir şey, etnik-kültürel kökeninin ne olduğunun onlar için bir önemi yoktur artık! Önemli olan kapitalist ilişkiler içinde olmandır, üretim süreci içinde üzerine aldığı işi hakkıyla yerine getirebilmendir, yeteri kadar artı değer üretebiliyor olmandır!. **Bu nedenle, kapitalist milliyetçilik (ki o da küreselleşme süreciyle birlikte sönme sürecine girmiştir artık), sadece toplumsal merkezi temsil eden instanza ait bir özelliktir-bakış açısidir. Onu da bugün Türkiye’de AK Parti-onun milliyetçilik anlayışı temsil ediyor. Alt kimlik gruplarının "mikro-milliyetçilikleri" ise, kapitalizmin gelişme döneminde, kendi alt-kültürel-etnik kimlikleriyle üst kimlik arasındaki ilişkiyi çözemeyen, toplumsal kimliği henüz daha yerine oturmamış insanlara-gruplara özgü bir "bakış açısidir"**¹⁸. Ha, kapitalist rekabette geride kalan bazı burjuva grupların bunların "milliyetçiliğini" besleyerek buralardan kendilerine kitle temeli-güç- sağlamaya çalışıyor olmaları ayrı bir olaydır.

Millet ve milliyetçilik kavramları aslında kapitalizmle birlikte ortaya çıkan kavramlar oldukları halde, toplumsal kimlik sorununun kökleri çok daha derinlerdedir. Olay, tarihsel-toplumsal varoluşla, toplumsal benliğin-nefsin-self- tarihsel olarak oluşumuyla-ortaya çıkışıyla ilgilidir. Bu nedenle, biz de şimdi önce şu toplumsal kimlik sorununun "derinlerindeki" köklerine inmek, varoluşun alt katına-toplumsal nefsin-benliğin oluşumu sürecine inmek-koordinat sistemini oturttuğumuz zeminin-varoluşumuzun alt katının- nasıl oluştuğunu, ne olduğunu görmek istiyoruz; sonra tekrar yeryüzüne, yani üst kata çıkarız!

Başka türlü olayı kavramak mümkün değildir! Çünkü ne Türkler, ne de Kürtler, bizler, Ortaçağ Avrupasında olduğu gibi kentten çıkma burjuva toplumlar-uluslar değiliz! Bu topraklarda-yani bizde- uluslaşma süreci tersinden başlar! Yukardan aşağıya doğru bir tarihsel-ideolojik devrim sürecini izleyen-onun diyalektik inkârı olarak gelişen bir kapitalistleşme olayına bağlıdır bu topraklarda herşey..

Türkleri ele alalım. Bir yandan hep bir "Ulusal Kurtuluş Savaşından" bahsederiz, öte yandan da, savaşı kazanarak Devleti kurduktan sonra yaratılmaya çalışılan bir ulustan, "Türk ulusundan"! Eğer daha önceden bir ulus yoksa ortada, o zaman nasıl oldu da ulusal kurtuluş savaşı verdik ki biz?

böyle bir ideolojik silah yaratarak işe girerler...

¹⁷ Kapitalizm öncesi kimlikler, aşiret zemininden kaynaklanan, ya da, antika devleti temel alan antika kimliklerdir. Örneğin, Osmanlı milliyetçiliği, ya da, Roma milliyetçiliği, veya Orta Asyadaki Türk boylarının milliyetçiliği diye birşey olmaz. Kendi aşiretini-devletini- öne çıkaran bir kimliktir bunlarınkı. Ya da, "dinsel milliyetçilik" diye birşey olmaz. Kendi dinini öne çıkaran, kimliğini onunla tanımlayan ve onu en üstün olarak gören bir anlayıştır bu. Milliyetçilik dedin mi orada iş başkalaşır, bir ulusal bilinç girer işin içine. Ulusu ise kapitalist üretim ilişkileri yaratır, öyle ittihatçı yöntemlerle ulus yaratılamaz!..

¹⁸ Bunun da en önemli nedeni, gelişen kapitalizmin mülksüzleştirdiği insanların eski kimliklerine sarılmalarıdır. Yoksa trenin bir vagonuna yetişen insanların böyle derdi olmaz. Çünkü sıradan insanlar ideoloji peşinde koşmazlar! Ha o koşanlar mı, onlar pozitivist toplum mühendisi özel tipte insanlardır!..

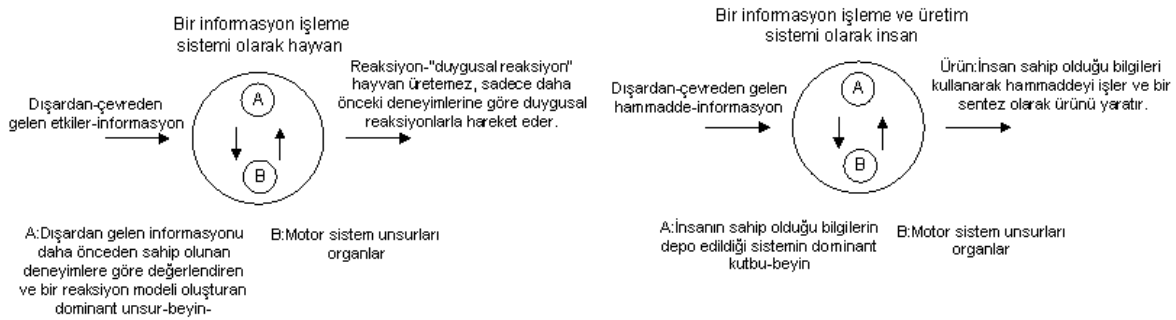
Kürtlere dönelim: Şeyh Said'den bu yana hep isyan edip durur Kürtler. Ve de, bu isyanların temelinde hep bir Kürt milliyetçiliğinin bulunduğu bahsedilir. Nedir bu şimdi? Daha Türk ulusunun bile olmadığı bir dönemde, ortada bir Kürt burjuvazisi vardı da bu burjuvazi kendi pazarına sahip çıkmak için Türklere ayrılarak bağımsız bir devlet haline gelmeyi mi istiyordu? Ya da şu anda durum böyle midir? PKK milliyetçi bir Kürt burjuva hareketi midir? Bütün bu isyanlar klasik anlamda bir "Ulusal Kürt Kurtuluş Savaşının" unsurları mıdır? 1923'te kurulan Cumhuriyet, birinin dominant-egemen- olduğu iki ulustan oluşan bir Cumhuriyet miydi de bunlardan biri sürekli diğerine karşı ulusal kurtuluş savaşı vermektedir? Daha başka bir deyişle, Türkiye'nin sömürgeci durumunda olan bir Kürdistan var da, Kürt ulusu da Kürt burjuvazisinin önderliğinde sömürgeci Türklere karşı bir ulusal kurtuluş savaşı mı vermektedir?

Bunun böyle olmadığını, sorunun "Türkleri"de içine alan bir demokrasi sorunu olduğunu-ideolojik çözümler peşinde koşan "solcuların" dışında- herkes biliyor! O zaman nedir meselenin özü, nedir bu "milliyetçilik" meselesinin altında yatan?

BİR SİSTEM OLARAK TOPLUM

Önce, bir toplum nedir onu anlamaya çalışalım: Toplum, elementlerini insanların oluşturduğu bir sistemdir. Nasıl ki çok hücreli bir organizma, elementlerini hücrelerin oluşturduğu bir sistemse, toplum da insanlardan oluşan bir sistemdir. Milyarlarca hücre bir araya geliyorlar, birbirleriyle bağlaşılarak insanı oluşturuyorlar. Sonra, bu insanların bir araya gelmesiyle de toplum ortaya çıkıyor. Peki, insan ve hayvan, bunların her ikisi de çok hücreli organizmalar, ikisi de hücrelerden oluşuyor, bir hayvanlar topluluğu olan sürüyle, insan toplumu arasındaki fark nedir?

İnsan, üretme yeteneğiyle hayvandan ayrılır. Yani hayvan, çevrenin karşısında "duygusal reaksiyonlarla" hayatta kalma mücadelesi vererek varlığını sürdürürken, insan üretmek varolur.

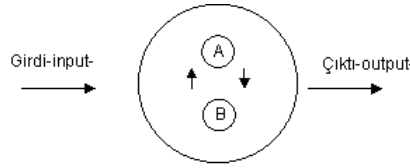

Üretim ise bilişsel-toplumsal bir faaliyettir. Yani ancak, üretim ilişkileriyle birbirlerine bağlı olan insanlar tarafından planlı bir faaliyet olarak yapılabilir. Belirli bir hedefe ulaşmak için plan yaparak problem çözmeye dayanan kolektif bir faaliyettir üretim. İnsanlar ve toplumlar ancak bu tür yaratıcı bir faaliyet içinde varolurlar-gerçekleşirler. Adına "sürü" dediğimiz bir hayvanlar topluluğuyla, elementlerini insanların oluşturduğu bir insan toplumunu birbirinden ayıran esas özellik işte budur. İnsan toplumu, her biri bilişsel-üretken bir unsur olan elementlerin (insanlar) oluşturduğu karmaşık bir sistemdir. Hayvan toplumu-sürü ise,elementlerinin duygusal-reaksiyoner unsurlar olduğu basit bir sistemdir.

Peki, hayvan da son tahlilde bir informasyon işleme sistemi değil midir, o da son tahlilde dışardan-çevreden gelen informasyonları (etkileri) sahip olduğu bilgilerle değerlendirip-işleyerek hareket etmiyor mu? Bilişsel anlamda bir informasyon işleme faaliyeti olarak üretim faaliyetiyle “duygusal reaksiyonlar” arasındaki fark nedir, insanla hayvan arasındaki fark sürecin neresinde, hangi aşamada ortaya çıkıyor?

NASIL VAROLUYORSUN, ÜRETEREK Mİ, YOKSA DUYGUSAL REAKSİYONLARLA MI

Varolmak, çevrenin etkilerine karşı koyabilmek demektir. Yani, belirli bir denge durumunu ayakta tutabilme çabasıdır varolmak. En azından böyle (bu çabayla) başlar. Çevre, yani bizim dışımızdaki ilişki halinde olduğumuz şeyler (objeler, nesnelere) bizi etkiler, bizim organizmamız da, mevcut durumunu-dengeyi korumak için bu etkilere karşı bir reaksiyon-tepki- oluşturur, olay bu kadar basittir! İşte bu reaksiyonlar zinciridir ki, adına benlik-nefs-self dediğimiz organizmal varlığımızı temsil eden instanzın gerçekleşme biçimi-varoluş fonksiyonu bunlardır (buraya kadar insanla hayvan arasında hiçbir fark yoktur).

Şekilde “input-girdi” olarak gösterilen şeyler, madde-enerji-informasyon şeklinde çevreden-dış dünyadan gelen etkilerdir. Böyle bir etki geldiği zaman sistem (AB sistemi olarak organizma¹⁹) onu değerlendirir ve mevcut denge halini koruyabilmek için ona karşı bir cevap-reaksiyon oluşturur. Bütün mesele bundan ibarettir. Adına “duygusal reaksiyonlar” dediğimiz davranış biçimlerinin altında yatan temel mekanizma budur²⁰.

Tabi geniş bir yelpazeyi kapsar bu tür “reaksiyonlar”. Yani, “reaksiyon” deyince bundan hemen sadece, eliniz sıcak bir yere değince onu otomatikman çekmenizi, ya da, ormanda gezerken rasladığınız bir yılanı basmamak için, gene otomatik bir şekilde kenara sıçramanızı anlamamak gerekir. Daha önceden sahip olduğunuz deneyimlere, bu deneyimlerle birlikte kayıt altına aldığınız sübjektif bilgilere göre hareket etmeniz de bu kategorinin içine girer. Örneğin, bir hayvanın su içerken saldırıya uğradığı bir yere daha sonra tekrar giderken bu olayı hatırlayarak ürkek-çekingen olması da gene duygusal bir reaksiyondur. Burada önemli olan, davranışların temelinde, hangi biçimde olursa olsun, etki-tepki mekanizmasına göre ortaya çıkan reaksiyonların yatmasıdır. Sistem, hafızasında objektif-eksplizit²¹- bilişsel bilgilere sahip olmadığı için, bu tür-implizit- bilgileri kullanarak sentez yapıp yeni bilgiler üretmemekte, reaksiyon karakterini aşan davranışlar geliştirememektedir. O sadece, daha önceden sahip olunan deneyimlere ilişkin sübjektif-prosedural-implizit- bilgileri kullanarak basit “duygusal reaksiyonlarla” varlığını üretilip, davranış biçimleri geliştirebilmektedir.

Bütün bunları daha önce şöyle ifade etmişiz:²²

“Duyu organlarımız aracılığıyla etkileştığımız bir nesnenin beynimizde nöronal modeli oluşturduğu an (yani o nesneyi algılamaya başladığımız an) bu, organizma açısından mevcut denge durumunu etkileyen yeni bir olaydır. O an’a kadar, başka nesnelere ilişkileri esnasında, bu ilişkiler içinde gerçekleşen organizma, yeni bir nesneyle ilişkinin başladığı o

¹⁹ Bir AB sistemi olarak organizma, A: Beyin ve B: Diğer organlardan oluşur.

²⁰ Bu konularda geniş açıklamalar için bak, www.aktolga.de 6. Çalışma

²¹ Eksplizit, bilinçli olarak hafızadan indirilip tekrar kullanılabilen, herkes için geçerli bilgilerdir. İmplizit bilgiler ise bilinç dışı olarak sahip olduğumuz bilgilerdir. Bunları isteğe bağlı olarak hafızadan indirerek kullanamayız.

²² www.aktolga.de 2. Çalışma

ilk an'da, izafi bir başlangıç durumunda (initial state), izafi bir denge halinin bir parçası olarak düşünölmelidir. Sıfır denge haline denk düşen böyle maddi bir gerçeklik, böyle bir durum bulunmadığı halde, bu türden potansiyel bir başlangıcı (initial state) hesaba katmadan, daha sonra bu zemin üzerinde gerçekleşecek ilişkileri anlamak da mümkün değildir”.

“Gerisi kolay! Nesnenin etkisiyle bozulan dengeyi yeniden kurmak için çaba sarfetmek kalıyor geriye! İşte, o andan itibaren, organizmanın yapacağı bütün faaliyetlerin çıkış noktası, özü budur. Nesnenin etkisine karşı tepki olarak nöronal bir reaksiyon modeli oluşturmak ve sonra da kendi motor sistemi (organlar) aracılığıyla bunu gerçekleştirmek.. Bütün o “yaşamı devam ettirme” (survive) mücadelelerinin, “çevreye uyum” (adaptation) çabalarının özü, esası budur. Yani böyle başlıyor hikâye... Organizma, bu süreç esnasında gerçekleşen bütün orkestral faaliyetlerinin toplamıyla, bunların süperpozisyonu ile temsil olunuyor ve oyunda yerini alıyor. **Dışardan baktığınız zaman, sürekli, arası hiç kesilmeden yapılan bir yeniden varoluş çabasıdır hayat! Gerçekte ise “süreklilik” diye birşey yoktur. Bir süreç biter diğeri başlar. Ama aradaki o “sıfır noktasının” maddi bir varlığı olmadığı için biz bu süreci (yaşam sürecini) hep “sürekli” olarak algılarız”.**

“Her objeye karşı yeniden oluşan bir süreçtir bu, var oluşun üretim sürecidir. Her seferinde, organizma açısından “dış unsur” olan bir nesne sisteme alındığında (etkide bulunduğu), orkestral bir faaliyetle bu “alınma” işlemini gerçekleştiren sistem (organizma), hemen bunun ardından da, sistemin içindeki mevcut bilgiyle bu etkiyi değerlendirip işleyerek ona karşı bir reaksiyon modeli oluşturur. Sonra da, orkestranın elemanları olan organizmanın bütün alt sistemleri bu nöronal notadan kendilerine düşen kısımları çalarak müziği gerçekleştirirler. **Orkestranın çaldığı müziğin notalarına, yani besteye önbenlik-“protoself” dersek, orkestra elemanlarının faaliyetleriyle birlikte ortaya çıkan toplam orkestral faaliyet de sizin benliğinizdir-nefsinizdir (self)”.**

“Her ilişkiyle yeniden oluşan bu nesne-duygusal reaksiyonlar zinciri, hafızaya da gene böyle, nöronal düzeyde nesneyi ve organizmayı temsil eden bir (AB) sistemi şeklinde kaydedilir. Yani bizim, hafızadaki “duygusal deneyimler” dediğimiz şeyler, bir ucunda nesnenin, diğeri ucunda da organizmanın bulunduğu nöronal ağ'lardan başka bir şey değildir. Bu durumda, söz konusu deneyimlere ilişkin bilgiler de sistemin içinde karşılıklı ilişkilerde kayıtlı olan bilgilerdir. **Duygusal deneyimlere dayanan bu bilgileri, daha sonra göreceğimiz bilişsel bilgilerden ayıran en önemli özellik budur. Bilişsel-cognitive- bilgi bağımsız bir üründür, bir sentezdir. Babası nesne ise, annesi de organizmadır, ama o, “çocuk” olarak bunlardan bağımsızdır. Duygusal deneyimlerin sonucunda ise böyle bir sentez oluşmaz. Bilgi, daima sistemin içinde, ona özgü, onun bilgisi olarak kalır”.**

Örneğin, bir su molekülünün iki atom hidrojenle bir atom oksijenden oluştuğuna dair bilgi bilişsel bir bilgidir. Bu bilgi onu üretenlerden bağımsızdır. Her yerde, her zaman, herkes için geçerlidir. Ama bir hayvanın su içerken saldırıya uğraması olayı ve bu olayla birlikte kayıt altına alınan bilgi duygusaldır-sübjektiftir. Ya da elinizin sıcak bir yere değdiği zaman yanmasına ilişkin bilgi sübjektiftir. Ama, ocağın neden sıcak olduğunu bilimsel olarak izah ederek, sıcaklık dediğimiz şeyin aslında belirli frekansta elektromagnetik bir dalga-enerji olduğunu, elimizin yanması olayının da, bu enerjiyle elimiz arasındaki etkileşmenin sonucu olduğunu söylediğimiz zaman bu artık bilişsel-bilimsel bir bilgi haline gelir.

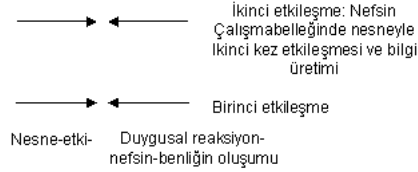
“Duygusal reaksiyonlar” düzeyinden bilişsel bilgi üretme düzeyine nasıl mı geçiliyor:

“Bilişsel anlamda bilgi üretimi sürecinde o an'a kadar doğanın karşısında edilgen-“reaksiyoner” durumda olan organizmanın, artık bu pasif konumunu bırakarak, belirleyici, aktif unsur haline geldiğini görüyoruz.²³ Plan yapan ve problem

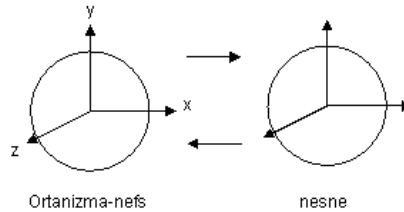
²³ Sınıflı toplum insanı, mekanik-materyalist bakış açısıyla, bunu, “insanın doğa üzerindeki egemenliği” olarak yorumluyor! Bu “egemenlik” de tabii, “zıtların birbirine dönüşümü ilkesine” göre, pratikte doğayı yok etmek şekline dönüşüyor! Ve bunu, insanın doğaya karşı zaferi olarak ilan ediyorlar! “İşçi sınıfı

çözen aktif bir unsurdur artık organizma. Sistemin aktif, dominant (baskın-belirleyici) unsuru olarak nesneyle etkileşir, onu değiştirir (processing) ve ürün adını verdiğimiz bir sentezin oluşmasına yol açar. Bu ürün, bilgi olarak önce beyinde oluşur. Çünkü, etkileşme önce beyinde gerçekleşir. Sonra da, organizma bu bilgiyi motor sistemi (organlar ve onlar tarafından kullanılan üretim araçları) aracılığıyla işleyerek maddi bir gerçeklik haline getirir”.

Peki, nasıl gerçekleşiyor bu süreç (bilgi üretimi süreci)? Duygusal deneyim-reaksiyonlar zemini olmadan, bir üst katta gerçekleşen bilgi üretimi olabilir mi? Hayır olamaz! Bilgi üretimi mekanizmasının harekete geçebilmesi için, önce, çevreden gelen etkiye karşı “duygusal reaksiyon” adını verdiğimiz, organizmayı temsil eden nöronal bir reaksiyon modelinin ortaya çıkması-oluşması gerekiyor (nefsin-benliğin oluşumu). Önce bu zemin, bu esas var oluş biçimi gerçekleşecek ki, ancak ondan sonra, var olan bir şeyin (organizmayı temsil eden bir zeminin) bilgi üretmek için nesneyle çalışmabelleğinde (Workingmemory-Arbeitsgedächtnis) ikinci kez etkileşmesi söz konusu olabilir. Yani, duygusal benlik (nefs-self) olmadan, oluşmadan, bilgi üretimi süreci (cognitive processing) de olmaz. Bilgi üretimi süreci, bir binanın ikinci katı gibidir. Duygusal benlik ise, binanın temelini ve birinci katını oluşturur”.

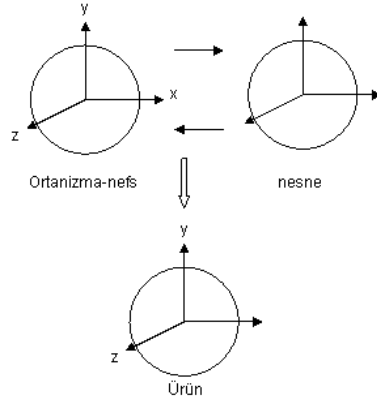

Duygusal benlik-nefs-self-, dışardan gelen etkiye-girdiye- karşı organizmanın tepkisi-reaksiyonu- olarak tek yanlıdır. Bu durumda bir, dışardan gelen etkinin kaynağı olan nesne (ya da olay) vardır ortada, bir de, buna karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıkan ve organizmal varlığı temsil eden nöronal etkinlik (nefs). Yani “o” ve “ben”! Dünya bu iki unsurdan oluşmaktadır! **Böyle bir ortamda “ben”, kaçınılmaz olarak, “dünyaya” kendi varlığını temel alan bir koordinat sisteminden bakacağı için, sübjektif olarak, kendisini, varlığı “kendinde şey” olan “mutlak bir gerçeklik” olarak görecektir.** Varlığının “ona” göre (yani dışardan gelen girdiye göre) izafi olduğunu, onun etkisine karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıktığını anlayamaz nefis. Anlayamaz, çünkü anlamak dediğimiz şey olayları ve süreçleri belirli bir koordinat sisteminin değerlerine göre ele alabilmektir. Bu durumda ise tek bir koordinat sistemi vardır ve o da “ben”i temel olarak bu “ben”le birlikte gerçekleşmektedir.

Bilişsel benlik ise bambaşkadır. O, ancak üretim süreciyle birlikte, onun içinde ortaya çıkar. Ürün, organizma nesne etkileşmesinin bir sonucu-sentez- olduğu için, üretim süreci, nefsin ve nesnenin yanı sıra üçüncü bir varlığı temsil eden yeni bir koordinat sisteminin daha ortaya çıktığı bir süreçtir.

devrimcileri”, “burjuvaziyi yok ederek devrim yapmışlardı”ya bir zamanlar! Burjuvazi de aynı “diyalektikle” doğayı yok ederek “devrim” yapıyor şimdi!

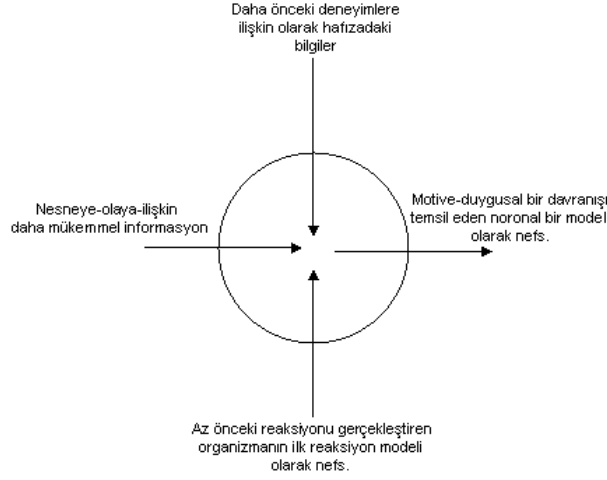

İşte bilişsel benlik, bu sürece ürünü temel alan bu üçüncü koordinat sisteminden bakabilen benliktir (insan üretirken kendini-kendi kimliğini de yeniden üretir). O (yani bilişsel benlik), kendi içimizde oturan insana ilişkin bilimadamı kimliğidir! Evet aynen böyle! İnsan, olayları ve süreçleri onlara objektif olarak bakarak, onları bilimadamı gibi görebilen bir varlıktır. Çünkü insanla ve onun içinde bulunduğu üretim faaliyetiyle birlikte kendi bilincine varan aslında doğadır. Bu anlamda insan doğanın bilimadamı oluyor. İşte insanı insan yapan, onu kendi içindeki hayvandan ayıran yan da onun bu bilimadamı yanındır zaten!

Bütün bunlara bir örnek verelim: Ormanda gezintiye çıkmışsınız! Aniden, yerde yaprakların arasında bir yılan çıkıyor karşınıza ve siz daha olayın ne olduğunun bile farkına varmadan, tam üzerine basmak üzereyken birden kenara sıçırıyorsunuz! O an gerçekleştirdiğiniz bu “kenara sıçrama” eylemi bilinçli olarak yapılan bir hareket değildir. Bilinç dışı olarak gerçekleştirilen “duygusal bir reaksiyondur”. Bu reaksiyona neden olan nöronal reaksiyon modeli de sizin o ana ilişkin olan varlığınızı-nefsinizi temsil eden etkinliktir.

Peki, kenara sıçrayarak ilk tehlikeyi atlattıktan sonra ne olur? Bu süre içinde olay artık beyin kabuğuna iletilmiştir (yani çalışmabelleğindedir). Süreç orada devam etmektedir. Önce buraya, reaksiyona neden olan nesne olarak yılanla ilişkin daha iyi-mükemmel bir nöronal model ulaştırılır. Sonra, hafızada içinde yılan olan olaylara ilişkin bütün kayıtlar aktif hale getirilerek bunlar da aşağıya (yani çalışmabelleğine) indirilir. Tabi bu arada, az önceki reaksiyonu gerçekleştiren nöronal model (aksiyonpotansiyeli) olarak nefis de buradadır. Nefis, daha önceki deneyimlere (bilgilere) bakarak bir durum değerlendirmesi yapar ve ona göre bir karar verir. Ya der ki, “tehlike geçmiştir, yoluna devam et”, ya da, “biraz daha uzaklaş buradan” der vs. Nöronal bir reaksiyon modeli olarak organizmayı temsil eden nefis, daha önceki deneyimlerden de yararlanarak biraz daha gelişmekte, belirli bir amaca doğru yönelen motive bir etkinlik haline gelmektedir²⁴. Ama bütün bunlar henüz daha bilişsel davranışlar olmadığı gibi, bu ana kadarki sürecin içinde yer alan nefis de henüz daha bilişsel bir nefis-benlik değildir.

²⁴ Bütün bu konuları 6. Çalışmada ayrıntılı olarak ele aldık: www.aktolga.de 6. Çalışma

Bilişsel benlik, ormanda geziye çıkmadan önce, ormana ve ormanda karşılaşılabilecek tehlikelere ilişkin bilgilere sahip olarak, istenilen şeyi (yani gezintiyi) önceden planlayıp, onu bir ürün olarak üretmek pratikte gerçekleştirme süreci içinde ortaya çıkar. Bu durumda artık gezintiyi yapan nefis sürece yukardan bakabilen bir bilimadamı gibidir. Bir yanda gezintiyi çıkaran organizma vardır, diğer yanda da orman ve ormanda karşılaşılabilecek nesnelere, olaylar. Sonuç, yani gezinti ise bir ürün olarak önceden planlanmıştır. Öyle ki, gezinti esnasında nefis artık sürece kendisini temel alan bir koordinat sisteminden bakmamaktadır. O, süreci, olaya hakim bir yerden seyretmektedir adeta! Ve atılan her adımda onun (bu adımın) içinde yok olmaktadır. Çünkü o bilmektedir ki, o adımı atan artık sadece o (yani nefis) değildir o an. Ürün (atılan her adım) organizma-nesne etkileşmesinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. İlkel komünal toplum bilinci-bilimi olan tasavvufta “kendi varlığında yok olmak” hali denir buna²⁵. Ya da “birlik güzelliği”! Nefis, nesneyle etkileşme sürecinde ürünün varlığında yok olmakta, bu yok oluşunu bilinçli olarak yaşayarak doğanın bilincini üretmektedir.

TOPLUMSAL VARLIK İKİ KATLI BİR BİNA GİBİDİR DEMİŞTİK!

Evet, insan iki katlı bir bina gibidir! Alt katında kendi içindeki hayvan oturur! Duygusal benliğiyle insanın içindeki hayvan! Üst katta oturan insanı kendi içindeki-varlığında bu hayvandan ayıran tek özellik ise onun bilgi üretebilme yeteneğidir. Ama ilginç olan şu ki, üst kattaki insanın bu işi yaparak gerçekleştirebilmesi-varolabilmesi için, mutlaka, alt kattaki hayvanın da kendi duygusal benliğiyle bu sürece katılması gerekiyor!

Tek bir elementin (insanın) yapısı böyle olunca, bu türden elementlerin (insanların) oluşturduğu, insan toplumu adını verdiğimiz sistemin yapısı da buna uygun oluyor. Yani insan toplumlari da gene öyle iki katlı bir bina gibi oluşuyor. Alt katta gene bir hayvan, bu sefer toplumsal bir hayvan oturuyor! İnsan toplumu ise, bilgi üretme yeteneğiyle gene üst kattaki komşudur! Gene aynı şekilde, alt kattaki toplumsal hayvan duygusal benliğiyle gerçekleştirmeden üst kattaki bilişsel bir varlık olan insan toplumu da gerçekleştiremiyor. Tasavvuf bilgini atalarımızın insanı kendi atına binmiş bir jokeye benzetmelerinin esası budur.

Üst kattaki insanlık durumu, bilişsel, yani bilgi üretebilen bir varoluş basamağını (bilişsel benlik) temsil ederken, toplumsal nefsin-varlığın alt katını oluşturan hayvanlık durumu da

²⁵ Bilişsel Bilim-Cognitive Science- ise, bu bilinci bir üst düzeyde üretmek modern komünal toplumun bilgisini-bilincini üretmiş oluyor..

duygusal reaksiyonlarla gerçekleşen basit-reaksiyoner bir durumdur dedik; ama her iki durumda da esas olan çevrenin karşısında hayatta kalabilme mücadelesidir. Hayvan, bu mücadeleyi, bireysel olarak duygusal reaksiyonlar çerçevesinde yaparak var olurken (hayatta kalmayı başarırken), insan bu varoluş kavgasını bilgi üretimi düzeyine taşıyarak, bu düzeyde vererek gerçekleşiyor.

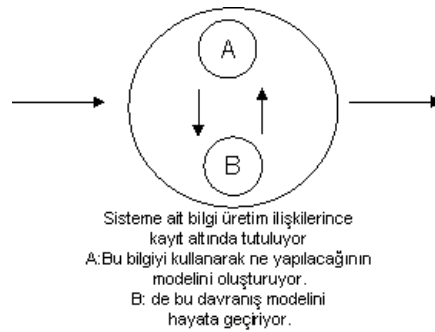
TEKRAR-MİLLET NEDİR, MİLLİYETÇİLİK NEDİR..

Millet, kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu toplumsal varlıktır demistik. İşte, milliyetçilik de bu toplumsal varlığın (milletin) kendini üretirken duygusal reaksiyonlarla oluşan benliğinin-nefsinin (yani hayvansal varlığının) kendini ifade biçimi oluyor. Yani, toplumsal nefsin, kendi varlığını temel alan bir koordinat sistemine göre dünyayı, olayları ve nesnelere subjektif olarak değerlendiriş tarzı oluyor.

Toplumsal varlık-benlik, toplumsal gelişme sürecinin her aşamasında, bu aşamada geçerli olan üretim ilişkilerine göre değişik biçimlerde oluşur, ortaya çıkar. Örneğin, çobanlıkla uğraşan bir toplum millet değildir, bir aşirettir. Bu durumda toplumsal varlığı-benliği temsil eden instanz da aşiret şefi tarafından temsil edilir. Böyle bir toplumda milliyetçiliğin karşılığı olan dünya görüşü-bakış açısı ise aşiret toplumculuğu-bencilliği adını alır. Bazan buna "aşiret milliyetçiliği" de deniyor, ama bu doğru değildir. Milliyetçiliğin belirli bir toplum biçimine özgü bir bakış açısı olduğu gerçeğini karartıyor bu yaklaşım. Koordinat sisteminin merkezini o an varolan aşiret toplumunun merkezine koyupta dünyaya-olaylara onun içinden, onun açısından bakınca görünen tablodur işin özü, ki buna da biz aşiret bencilliği-kimliği diyebiliriz en fazla²⁶.

Feodal bir toplumda ise bu görevi (toplumun merkezi varlığını-benliğini-temsil görevini) feodal bey üstlenir. Bu durumda oluşan dünya görüşüne de "feodal milliyetçilik" değil, feodal dünya görüşü denir.

Her durumda, neyin nasıl üretildiğine bağlı olarak ortaya çıkan üretim ilişkileriyle birlikte toplumsal varlık-kimlik ve onu temsil eden instanz da yeniden oluşurken²⁷, bu zemini temel alan bakış açısı-dünya görüşü de değişmiş oluyor.

Toplumunu bir AB sistemi olarak düşünersek, buradaki A sistemin dominant unsurudur. Toplumsal üretim ilişkilerince kayıt altında tutulan sisteme ait bilgiyi temsil eden, ona sahip çıkan unsurdur yani. Görevi ise, dışardan-çevreden gelen etkileri sisteme ait bilgilerle değerlendirerek bunlara karşı sistemin nasıl cevap vereceğini belirlemektir. Buna biz sistemin reaksiyon modeli diyoruz. A bu modeli hazırlıyor ve sonra da bunu gerçekleştirmesi için sistemin motor gücü olarak B'ye gönderiyor. B'de davranışlar

²⁶ İki kavram arasındaki fark iki toplum biçiminin temsil ettikleri bilgi temeliyle ilgilidir. Aşiret toplumunun bilgi temelini kan anayasası temsil eder. Bu durumda koordinat sisteminin parametreleri de buna göre şekillenir. Kapitalist toplumun bilgi temeli ise farklıdır. Her iki yapının değer yargıları farklıdır...

²⁷ İnstanz kavramını, bir sistemin merkezi varlığını temsil eden karar mercii anlamında kullanıyoruz.

şeklinde bunu hayata geçiriyor. İşte toplumsal varoluş instansı dediğimiz toplumsal nefsin oluşum mekanizması budur. Dominant unsur olan A'nın hazırladığı reaksiyon modeli ile, sistemin motor gücü olan B'nin gerçekleştirdiği davranışlara ait faaliyet raporu çalışmabelleğinde (Workingmemory) biraraya gelerek süperpozisyon yapınca da toplumsal benlik-nefs adını verdiğimiz nöronal etkinlik ortaya çıkıyor. Bu nöronal etkinliğin o an kendi varlığını temel alan koordinat sistemine göre kendini ifade biçimi de işin duygusal yanını oluşturuyor. Benlik-nefs kendi varlığını duygusal olarak ifade etmiş oluyor.

Görüldüğü gibi, bu durumda esas olan daima "ben"dir, herşey bu "ben" içindir. Neden? Çünkü "ben" etkiye karşı bir tepki olarak oluşmaktadır da ondan. Ortada iki gerçek vardır. Birisi dışardan gelen etkiyi temsil eden nesnedir, diğeri de buna karşı duygusal bir reaksiyon olarak ortaya çıkan "ben"! "Ben" neden mi duygusal bir reaksiyon olarak ortaya çıkıyor-oluşuyor? Buradaki reaksiyon kavramı son derece genel bir kavramdır. "Dışardan gelen etki" ve "nesne" kavramları da öyle. Madde-enerji-informasyon şeklinde dışardan-çevreden gelen her şey bir etkidir. Belirli bir eşiğin üzerinde olması kaydıyla, bu etkiler sistemin içinde bulunduğu denge halini bozucu bir rol oynarlar. Sistem de, aynen bir termostatın yaptığı gibi, sahip olduğu bilgileri kullanarak bu etkilere karşı oluşturacağı reaksiyonlarla kendi varlığını muhafaza etmeye çalışır. **Ama bu "çalışma-çaba", objektif bir gerçek olarak daha önceden varolan bir varlığın, "etkinin" bozduğu dengeyi muhafaza etme-ya da onu yeniden kurma çabası değildir! "Daha önceden" potansiyel gerçeklik olarak varolanın, etkileşme ve bir reaksiyon oluşturarak gerçekleşme anında objektif gerçeklik halinde ortaya çıkmasıdır.** Bu konuyu 4. Çalışmada, "Varoluşun Genel İzafiyet Teorisi"nde ayrıntılı bir şekilde ele almıştık.

İşte, kapitalist toplum söz konusu olunca, biz bu kendini duygusal-reaksiyonlarla ifade tarzına "milliyetçilik" diyoruz. Dışardan gelen ve varlığımızı tehdit eden bir etki söz konusu olduğu zaman hepimiz milliyetçi kesiliriz! Bir tür kendini koruma duygusudur burada belirleyici olan. Ama sadece bu şekilde kendini koruma duygusu olarak ortaya çıkmaz milliyetçilik. Kendi nefsinin-varlığını-benliğini- diğerlerinden üstün kılmaya-egemen olmaya dayanan bir yanı da vardır onun.

Peki bu kötü birşey midir? Duruma göre değişir! Eğer ipler binicinin, yani bilişsel benliğin elindeyse herşey normaldir, yani ortada endişe edilecek bir durum yoktur; ama eğer dizginler o toplumsal hayvana kaptırılmışsa, yani at almış başını kendi haline gidiyorsa, o zaman bu gidiş kötüye doğru demektir. "Kılavuzu karga olanın".. hesabı, toplum bir felakete doğru gitmektedir! Dış dünyayla ilişkilerde güvenli bir ortama sahip olmak, daha iyi yaşam koşulları istemek, hatta diğerlerinden daha avantajlı bir hale gelmek bütün hayvanların temel varoluş güdüsüdür. Bütün bunlarda birşey yok, sorun burada yatmıyor! Niye güvenlik istiyorsun, neden kendini savunmaya çalışıyorsun, ya da neden daha iyi yaşam koşulları istiyorsun diye suçlayamaz kimse kimseyi! Sorun, insan olmakla, insan görünümü altında hayvanlık durumunda kalmak arasındaki farkta yatıyor! Hayvan söz konusu olduğu zaman, her durumda farklı bir duygusal reaksiyon biçimi olarak ortaya çıkan hayvansal nefs-benlik, insanla birlikte bu zeminin bir basamak üstüne çıkarak bilişsel bir kimliğin ortaya çıkması aşamasına varıyor. Ve insanı hayvandan ayıran yanı da bu oluyor zaten. **İnsan, bilişsel kimliğiyle kendi içindeki hayvandan ayrılıyor. İnsan, ancak bu şekilde kendi atının sırtında, onu yöneterek hayat yollarında giden bir binici haline geliyor! Tersisi durumda ise "insan", kendi içinde sahip olduğu bilişsel yeteneği de kullanır hale gelen bir canavar durumuna geliyor...**

MİLLETİN VE MİLLİ-ULUS- DEVLETLERİN DOĞUŞU

Millet ve ulus aynı kavramlar aslında. Biri Arapçadan dilimize girmiş, diğeri ise Türkçe. Ama özellikle son zamanlarda bir de başka anlamı ortaya çıktı bunların! Millet kavramını

kullananlar geleneksel-burjuva çevreleri. “Ulus” ise daha çok kendini “sol” olarak gören Devletçi ulusalcı çevrelerin kullandığı bir kavram haline geldi! “Ulusalcılık” bu nedenle utangaç-sol Devletçi milliyetçilik anlamına geliyor! Bu ayırım da literatüre Türklerin katkısı olsun! Ben, yerine göre her ikisini de kullanıyorum!

Şimdi, ulus-millet gerçekliğinin nasıl ortaya çıktığını kavramak için kapitalizmin geliştiği dönemlere Ortaçağ Avrupa’sına dönüyoruz.²⁸

Bu dönemde feodal beylerle krallar “kent kurucuları” olarak birbirleriyle yarışıyorlardı, neden? Kendi bölgelerinde ticaret merkezleri yaratmak istiyorlardı da ondan. Çünkü, ticaret demek dünyanın başka bölgeleriyle bağlanmak-etkileşmek demektir. Kendi ürünlerini başkalarına satabilmek, onların ürünlerini satın alabilmek demektir. Tek başına ele alındığı zaman yeni bir değer yaratmıyordu belki ticaret, yani “üretici bir çaba değildi”. Ama, ülkeler ve toplumlar arasında bağlantılar kurarak, üreticilerin kendi dar kabuklarının dışına çıkmalarını, onların evrenselleşmelerini sağlıyordu. Toplumlar arası etkileşmenin mekanizması ticaretle gerçekleşiyordu. Toplumlar ancak bu etkileşmelerle-ticari ilişkilerle birbirlerine bağlanıyorlardı. Karşılıklı ilişkileri içinde birbirlerine göre varolur-gerçekleşir hale geliyorlardı. Dünyanın bütünleşmesine, tek bir sistem haline gelmesine giden yol buralardan geçiyordu.

Bir feodal beyliğin sınırları içinde gelişen bir kenti düşününüz. Feodal beylik yerel bir sistemdir, bu yüzden de statiktir. En yakın çevresiyle ilişkileri içinde varolur. Üretici güçleri son derece sınırlıdır. Bu yüzden de kentten sağlayacağı verginin peşindedir feodaller. Bir de çeşitli ihtiyaçlarını giderebilecekleri bir araç olarak görmektedirler kenti. Kent ise dinamiktir. Ticari ilişkileri sayesinde çok uzak yerlerle bile bağlantı halindedir. Üreticiler arasındaki bağlantı kayışı gibidir. Bu bağlantılar sayesinde ki, üreticiler kendilerinden çok uzaklardaki pazarlar için bile üretim yapabilmektedirler. Pazar genişledikçe daha çok üretmekte, ürettikçe de daha da zenginleşmekte, güçlenmektedirler.

Bu süreç, üretici güçlerin gelişmesine neden olan bir süreçtir. Ve bu gelişmenin belirli bir noktasından itibaren de feodal sınırlar dar gelmeye başlar kent toplumuna. Feodallerle kentler arasındaki çelişkiler ön plana çıkmaya başlar.

Bu noktadan itibaren kentlerin imdadına krallarla feodal beyler arasındaki çelişkilerin yettiğini görüyoruz. Duruma göre, kentler feodal beylere karşı krallarla işbirliği yapmaya başlarlar. Ne de olsa krallar daha geniş bir çevreyi temsil etmektedirler. Feodal beylerin dar sınırlarının ötesine geçişte bir köprü olur bu ittifak. Birinci adım bu olur.

İkinci adımda ise, kentlerle krallar arasındaki çelişkilerin ön plana çıkmaya başladığını görüyoruz. Çünkü, son tahlilde kralın kendisi de bir feodaldır. Krallar kentleri kendi kontrolleri altında tutmak isterler. Kent toplumunun içinde gelişmeye başlayan üretici güçler ise artık bu feodal kabuğun içine de sığamaz hale gelmişlerdir. Tek çözüm yolu, kent kozası içinde palazlanan burjuva toplumun kendi devletini yaratarak kendi ayaklarının üzerinde durabilir hale gelmesidir. Ama nasıl?

Bu arada, birçok ticari birlikler kurulmakta, kentler arasındaki ticari ilişkiler alabildiğine gelişmektedir. Bu ilişkiler, aynı zamanda ticari rekabeti de birlikte getiriyordu tabii. Kentler arasında pazara hakim olma mücadeleleri de başlıyordu. İşte,“ulus devletin” ortaya çıkışı bütün bu etkenlerin sonucu oldu.

Feodal devlet-krallık kabuğu altında gelişen ve geliştikçe de, rekabetin artmasıyla birlikte çıkarları farklılaşmaya başlayan kentler-burjuvazi- kendilerine yeni bir kimlik arayışı içine girdiler. Öyle ki, bu yeni kimlik onları hem eski feodal kimlikten ayırdetmeliydi, hem de rekabet halinde oldukları diğer kentlere göre kendi farklılıklarını ortaya koymalı, kendi varoluş-egemenlik alanlarını belirlemeliydi. Ekonomik varlıkları-çıkarları- onları, kimliklerini

²⁸ Bu konu 5. Çalışmada ayrıntılı olarak ele alınmıştı: www.aktolga.de 5. Çalışma

bu zemin üzerinde yeniden tanımlamaya zorluyordu. “Ulus devlet” bu arayışın sonucu oldu. Aynı kent kökeninden gelen, kültürel olarak aynı değerlere sahip olan²⁹, aynı dili konuşan, ekonomik yaşantı birliği içinde olan ve bu zemin üzerinde bir beraberlik-birlikte varoluş duygusu geliştirmiş olan insanların birliği olarak doğdu uluslar. Ulus devletler de bu ulusların örgütlü toplumsal varlığını temsil ettiler. “Başkent” ise ulus devlet olarak biraraya gelen kentler içinde başı çeken kent oldu.³⁰

Aslında, burada önemli olan, ekonomik yaşantı birliğiydi, yani pazarın birliğiydi. Yoksa, kimin hangi aşiret kökeninden-etnik kökenden- geldiği, alt kimliğinin ne olduğu değildi burjuvaziyi ilgilendiren! Ekonomik yaşantı birliği, yani, insanların üretim ilişkileri içinde birbirlerine bağlı olmaları sistemin birliğini-varlığını- sağlamaya yetiyordu. Duygusal birlik, ulusal bilinç vs. hep bu zemin üzerinde geliyordu. Kültürel birlikten kasıt da, ekonomik yaşantı birliğinin oluşturduğu yeni yaşam tarzının bilgisi temelinde oluşan bir birlikti. Yoksa, eski etnik-aşiret kültürünün, ya da feodal kültürün peşinde değildi burjuvazi. Tam tersine, kapitalist kültürün-yaşam bilgisinin, tarzının- yerleşmesi için bu eski kültürel alışkanlıkların, değerlerin yıkılması, değişmesi gerekiyordu. Ulusal bilinci ve ulus devlet gerçeğini ırk temelinde-aşiret kökenine indirgemek daha sonra ortaya çıktı. İnsanları, kendi uluslarının diğerlerinden daha üstün olduğuna inandırarak diğer uluslara hakim olma ideolojisi, kapitalist genişlemenin, dünya pazarlarına hakim olma hırsının-tekelci kapitalizmin sonucu oldu.

Şimdi önce, kapitalizm altında üretici güçlerin gelişmesinin ne anlama geldiğini görelim. Bu gelişmenin kendi zıttına dönüşmesini ve serbest rekabetin yerini tekelciliğin almasını ise daha sonra ele alacağız.

KAPİTALİZM NASIL GELİŞİYOR

Kapitalist neden üretir? Kâr elde etmek için! Bir malın-ürünün maliyeti ne kadar az olursa işverenin kazancı-kâr’ı da o kadar fazla olur. Yani, hammadde ucuz ve bolsa, işgücü de pahalı değilse, işveren o kadar çok kazanır. Daima, azami-daha çok- kâr peşinde koşan işverenler, bunun için, mümkün olduğu kadar maliyeti düşük tutmaya çalışırlar.

Ama hepsi bu kadar değil! Çünkü bir ürün, sadece bir işyerinde değil, birçok işyerinde üretilmektedir. Bu yüzden, belirli bir ürünü kim daha ucuza üretiyorsa ve kimin malı daha kaliteliyse, onun malı daha çok alıcı bulacağı için onun kazancı daha fazla olacaktır. Aynı toplumun içindeki birbirine rakip firmaların, aynı malı daha ucuza ve daha iyi kalitede üretebilmeleri ise (diğer faktörlerin yanı sıra), daha çok bilgiye sahip olmayla mümkündür. Örneğin, bir malı daha gelişmiş bir makine kullanarak daha ucuza üretebilirsiniz. Ama bunun için de önce o daha gelişmiş makineye ilişkin bilgiye sahip olmanız gerekir. Kalite sorunu da böyledir. Maliyeti yükseltmeden, daha iyi kalite mal üretebilmenin yolu da gene daha çok bilgiye sahip olmaktan geçer.

“Kapitalizmin üretici güçleri geliştirdiğini” söyleriz, nedir bu “üretici güç”, kim, hangi güçler üretirler bir malı? Makineler midir, teknik midir üretici güç? Üretici güç önce insandır, sonra da çevre. Bütün o makineler, teknik vs. bunlar hep insanın uzantılarından başka birşey değildir. Bir işçi, hammaddeyi eliyle de işleyebilir, bir makineyle de. İşin özü, yani işleme olayı-üretim olayı değişmiyor bununla. Ama, makine kullanarak üretince daha hızlı, daha çok üretebiliyorsunuz. Ya da, makine kullanarak, elle yapamayacağınız işleri de yapabiliyorsunuz. Ancak, son tahlilde, işi yapan insandır. Üretici güçlerin gelişmesi de insanın gelişmesidir.

²⁹ Buradaki “kültür” kent-burjuva kültürüdür.

³⁰ Bizdeki “başkent’le” bunu kıyaslayınız, sadece bu bile iki tarihsel gelişme çizgisi arasındaki farkı açıklamaya yeter!.Hiç aklınıza gelmediydi bugüne kadar „başkent“ nedir diye düşünmek?

Peki insan nasıl gelişiyor? Daha çok bilgiye sahip olarak. O halde, üretici güçlerin gelişmesinden kasıt, üreten insanların daha çok bilgiye sahip olmalarıdır. Daha ileri düzeyde üretebilme olayının özü, insanların çevreden-doğadan alınan madde-enerjiyi-informasyonu sahip oldukları daha ileri düzeydeki bilgiyle işleyebilmeleridir. Teknik vs. bunların hepsinin altında yatan bilgidir. Teknik havadan gelmez. Daha ileri tekniği daha çok bilgiye sahip insanlar yaratır. O teknik denilen şey de bir üründür aslında. Ve ürün hammaddenin bilgiyle işlenilmesi sonucunda oluşur.

Şimdi geldik sistemin-kapitalist sistemin üretici güçleri nasıl geliştirdiğine: Üretici güçlerin gelişmesi insanın gelişmesidir dedik. İnsanın gelişmesi ise, onun bilgi seviyesinin yükselmesidir. Peki insanların bilgi seviyeleri nasıl yükseliyor?

İnsan, çevreyle-doğayla etkileşerek varlığını üretiyor. Bir mücadele bu. İnsanın doğayla mücadelesi. Bu mücadelede ayakta kalabilmenin, daha iyi yaşam koşullarına sahip olabilmenin yolu ise doğayı-çevreyi bilmekten geçiyor. Yani ne kadar biliyorsan o kadar insansın ve o kadar “iyi” yaşam koşullarına sahip olabiliyorsun. Bilme sürecinin arkasında yatan motivasyon budur. İşte, daha çok kâr elde etmek için daha çok bilgiye sahip olmak gerektiğinin bilincinde olan kapitalistler de, insanın bu temel varoluş güdüsünü kullanırlar. Daha iyi yaşam koşullarına sahip olabilmeleri için daha çok bilgi üretmeleri gerektiğine ikna ederler insanları. Gerekirse bu süreci finanse de ederler, teşvik ederler. Çünkü, bilmektedirler ki, o bilgiyi üreten bireylerin, ellerinde sermaye olmadan bu bilgileri üretim sürecine sokarak kendilerine rakip hale gelmeleri mümkün değildir (bu en azından şimdiye kadar böyleydi).

Kısacası, azami kâr peşinde koşan kapitalistlerin, rekabet ortamında, bir malı daha ucuza ve daha iyi kalitede üreterek rakiplerine karşı üstünlük kazanabilmelerinin yolu daha çok bilgiye sahip olmalarından geçiyordu. İşte, kapitalizmin azami kâr yasasıyla, üretici güçleri geliştirmesi arasındaki ilişki budur. Yani kapitalistler, azami kâr elde etmek için üretici güçleri geliştirirler. Kapitalizmin serbest rekabetçi döneminin esası budur.

Şimdi burada bir nokta koyalım! Çünkü buraya kadarki sürecin bir mantığı var. İşin özü kâr elde etmeye dayanıyor. Sistemin hareket ettirici gücü bu. Sistem kendi varlığını-benliğini bu motivasyonla üretiyor. **Kâr elde edebilmenin ön koşulu ise, bir malı daha iyi kalitede, daha ucuza üretebilmek. Yani rekabet mücadelesinde galip gelebilmek. Buna, yeni bilgileri üretmek ve sonuç olarak üretici güçleri geliştirmek de eklenince, sistem geliştirici, ilerletici bir özelliğe sahip olmuş oluyor. Böyle bir zemin üzerinde gelişen toplumsal benlik-nefs ve buna bağlı olarak ortaya çıkan milliyetçilik de, bir malı daha iyi kalitede, daha ucuza üreterek başarılı olmaya, yaşam seviyesini yükseltmeye ve bununla övünmeye dayanan bir duygu olarak ortaya çıkıyor. Yani, işin özü gene “benliğe” bencilliğe, “ben daha iyiyim”e dayanmaktadır ama, bu “ben” ürettikleriyle övünen bir ben olduğu için bir yerde zararsız bir benliktir! Hatta, rekabeti teşvik edici bir benliktir..**

Ama bu hep böyle devam etmez! Bu gelişme-ilerleme belirli bir noktaya ulaştığı zaman kendi içinde kendi zıttına dönüşmeye başlar, serbest rekabet tekelleri doğurur. Serbest rekabetçi kapitalizmin yerini teknelci kapitalizm almaya başlar.

Serbest rekabetin yerini tekel egemenliğine bırakması, kapitalizmin gelişme sürecinde esasa ilişkin çok önemli bir olaydır. Azami kâr elde etmeyle daha çok bilgiye sahip olma arasındaki bağlantının sona erdiğini gösteriyordu bu. Kapitalizm altında üretici güçlerin artık gelişemez hale geldiğini, gelişmenin, ilerlemenin durduğunu gösteriyordu. Yeni bilgilerin üretilmesinin, yeni ve daha ileri teknolojilere sahip olmanın, daha iyi, daha ileri kalitede mallar üretmenin anlamsız hale geldiği bir ortamda ise ne gelişme olurdu ne de ilerleme. Daha çok bilgiye sahip olmayla rekabet mücadelesi ve azami kâr elde etme arasındaki ilişki koptuğu an herşey bitiyordu. Daha

çok bilgiye sahip olmak artık geriden gelenlere bir üstünlük sağlayamıyordu, çünkü o bilgiyi üretime sokarak en büyüklerle rekabet edebilecek kadar gücü yoktu küçüklerin. En büyüklerin ise umurunda değildi bütün bunlar! Onlar zaten tekel egemenliği sayesinde istedikleri fiyatı ve kaliteyi piyasaya dikte ettirebiliyorlardı. Onlar için daha çok kâr elde etmenin yolu artık daha çok bilgiye sahip olarak daha iyi kalitede mal üretmekten değil, başka alternatifini olmayan tüketicilere ellerindeki malı dayatmaktan geçiyordu. Yeni bilgilere sahip olarak bunları üretim sürecine sokmanın motivasyonu kalamamıştı ortada. Çünkü, yeni bilgiler demek yeni üretim teknikleri demektir. Eski makinelerin vs.yerine yenilerinin konulması demektir. Ortada zorlayıcı bir neden yokken tutarda buna yanaşmıyordu tekelciler! Onlar nasıl olsa satıyorlardı mallarını. Rekabet de yoktu ortada! Çok bilen de bildiği varsın kendisinde kalsındı umurunda mıydı tekelci kapitalistlerin!. Ya da, her ihtimale karşı genede, belki birisi bu bilgileri kullanarak kendisine rakip çıkar diye, bastırıyorlar bir miktar parayı ve satın alıyorlardı o bilginin patent hakkını da; sonra da atıyorlardı çekmecelerine!

Bütün bir 19. yy'a ve 20. yy'a damgasını vuran sürecin özü, esası budur. Şimdi, bu sürecin nasıl geliştiğini ve dünyayı nereye götürdüğünü kavrayabilmek için tabloda eksik kalan yerleri de tamamlamaya çalışalım:

DÜNYANIN PAYLAŞILMASI

Ulusal düzeyde bardak dolmuş su dışarıya taşmaya başlamıştır. Ulus devletle içiçe geçmiş sermayenin dünyaya açılma zamanı gelmiştir artık. Bir adım daha atınca kapitalizm kapitalist emperyalizm haline gelir.

“Emperyalizm, genel anlamda, kapitalizmin bazı özelliklerinin gelişimi ve doğrudan doğruya devamı olarak ortaya çıkmıştır. Ama, kapitalizm, kapitalist emperyalizm haline ancak gelişmesinin belirli ve çok yüksek bir düzeyinde, kapitalizmin esas özelliklerinden bazıları kendi karşıtlarına dönüşmeye başladığı zaman; kapitalizmin yüksek bir iktisadi ve toplumsal yapıya geçiş döneminin bazı öğeleri bütün gelişme çizgisi boyunca biçimlenip belirlediği zaman gelebilmiştir. Bu süreç içinde iktisadi yönden en önemli olay, kapitalist serbest rekabetin yerine kapitalist tekellerin geçmesidir. Serbest rekabet, kapitalizmin ve genel olarak meta üretiminin temel niteliğidir; tekel ise serbest rekabetin tam karşıtı oluyor”

“Emperyalizmin olanaklı en kısa tanımını yapmak gerekseydi şöyle derdik: emperyalizm, kapitalizmin tekelci aşamasıdır”. “Emperyalizm, tekellerin ve mali sermayenin egemenliğinin kurulduğu; sermaye ihracının birinci planda önem kazandığı; dünyanın uluslararası tröstler arasında paylaşılmasının başlamış olduğu ve dünyadaki bütün toprakların en büyük kapitalist ülkeler arasında bölüşülmesinin tamamlanmış bulunduğu bir gelişme aşamasına ulaşmış kapitalizmdir”³¹.

EMPERYALİZM EGEMENLİKTİR, SAVAŞÇI OLMAYI GEREKTİRİR

“Emperyalizm bir ilhak eğilimidir”..”Emperyalizmin ayırıcı özelliği sınai sermayede değil, ama tümüyle mali sermayededir”..”Emperyalizm, yalnızca tarım bölgelerini değil, hatta en yüksek ölçüde sanayileşmiş bölgeleri de ilhak etmek istemesiyle belirlenmektedir (örneğin, Belçika'nın Almanya'nın iştahını kabartması, Lorraine'in Fransa'nın ağzını sulandırması böyledir); çünkü, birincisi, dünyanın paylaşılmasının tamamlanmış olması, yeni bir paylaşma durumunda, her çeşit toprağa el atılmasını gerektirmektedir; ikincisi, emperyalizm için başta gelen şey egemenlik için çalışan büyük güçler arasındaki rekabettir; yani doğrudan doğruya kendisi için değil, rakipleri zayıflatmak, onların egemenliklerini sarsmak için de toprak ilhak edilmektedir (Belçika İngiltereye karşı bir destek noktası olarak Almanyayı ilgilendirmektedir; İngiltere'nin Bağdat'a ihtiyaç duyması, buranın Almanya'ya karşı bir destek noktası olarak kullanılmasındaki elverişliliği vb.”

³¹ Alıntılar, Lenin, Emperyalizm

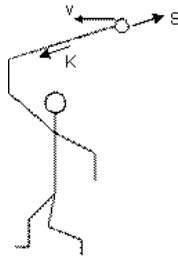
“Kapitalist düzen içinde nüfuz bölgelerinin, çıkarların, sömürgelerin paylaşılması konusunda, paylaşmaya katılanların gücünden, bunların genel iktisadi, mali, askeri vb. gücünden başka bir esas düşünülemez. Oysa paylaşmaya katılanların gücü aynı şekilde değişmemektedir, çünkü kapitalist düzende farklı girişimlerin, tröstlerin, sanayilerin, ülkelerin eşit şekilde gelişecekleri düşünülemez. Almanya, yarım yüzyıl kadar önce kapitalist gücü o zamanki İngiltere'nin gücüyle kıyaslandığında, zavallı, önemsiz bir ülkeydi; Rusyayla kıyaslandığı zaman Japonya da aynı durumdaydı. On ya da yirmi yıllık bir süre içinde emperyalist güçlerin nispi kuvvetlerinin değişmeden kalacağını söyleyebilir miyiz? Kesinlikle söyleyemeyiz. Bu koşullar içinde barışçı ittifaklar savaşımlardan doğarlar ve yeniden savaşları hazırlarlar. Egemenlik, ilhak ve üstünlük üzerine kurulu emperyalist politikanın esası budur”. İşte, birinci ve İkinci Dünya Savaşları, tekeli kapitalist ulus devletlerin dünyayı yeniden paylaşmak için çıkardıkları iki büyük savaş, bu zemin üzerinde gerçekleşti.

19-20.YY'LAR VE ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞLARI

Ama, bugünün dünün içinde olgunlaşıp ortaya çıkmasında rol oynayan bir başka diyalektik daha vardı; tekeli kapitalist ülkelerle bunlara bağlı sömürge-yarı sömürgelerin oluşturduğu sistemin diyalektiği. Bu ilişki de bir sistem ilişkisiydi kendi içinde. “Sömürge sistemi” deniyordu adına da. Sistemin egemen kutbunu tekeli kapitalist ulus devlet oluşturuyordu, altta gürşen kutup ise sömürge ülke idi. Çevreden alınan madde-enerji-informasyon emperyalist ülkenin sahip olduğu bilgiyle işleniyor, ve sonra da, motor sistem olarak sömürge ülke halkına veriliyordu; ne yapmaları gerektiği onlara dikte ediliyor, onlar da gereğini yapıyorlardı. Sistem böyle işliyordu.

Tekeli egemenliği söz konusu olduğu için, burada da gene, daha çok bilgi üretmek, üretici güçleri geliştirmek diye özel bir çaba sarfetmeye gerek duymuyordu kapitalistler. Ama, egemen tekeli kapitalist ülke, sömürge ülkedeki faaliyetleri esnasında, sahip olduğu bilgiyi kullandığı için, kaçınılmaz olarak, bileşik kaplar örneği, bu bilgiyi burada da üretim sürecine sokmuş oluyordu. Ve bu da zamanla üretici güçlerin gelişmesine yol açıyordu. Örneğin, demiryolları yapıyordu tekeli kapitalistler. Pazarı genişletmek için çaba sarfediyorlardı. Ucuz işgücünü kullanarak üretim yapabilecekleri fabrikalar kuruyorlardı. Bütün bunlar da zamanla, önce “emperyalizm-sömürüye karşı” bir hareketi-reaksiyonu oluşturuyor, sonra da, emperyalizm-sömürge etkileşmesinin ürünü olan ulusal bir burjuvaziyi yaratıyor, ulusal irtuluş savaşlarını gündeme getiriyordu.

19 ve 20.yy' ları, emperyalizmle sömürge-yarı sömürge ülkeler arasındaki ilişkileri daha iyi kavrayabilmek, olayı daha açık hale getirebilmek için gene şu, benim sık sık başvurduğum “ipe bağlı taş örneğine” dönelim:

Elinizde tuttuğunuz ipin ucuna bir taş bağlamışsınız ve onu döndürüp duruyorsunuz! Taşın durumundan başlayalım: Taş, kolunuz ve ip aracılığıyla uyguladığınız kuvvetin (K) etkisi altında, $K=ma$ ya göre hareket etmektedir. Buradaki m taşın kütlesini, a da onun ivmesini gösteriyor. Fizikte “düzdün dairesel hareket” denilen son derece basit bir harekettir bu.

Şimdi, taş dönüp dururken, bir an için, aradaki ipi kestiğimizi düşünüyoruz, ne olur? O an taş hemen fırlar gider değil mi! Neden? Çünkü taş o an orada kendi isteğiyle bulunmamaktadır da ondan! Taş, ipe bağlı olduğu için (ip aracılığıyla üzerine bir K kuvvetiyle etkide bulunulduğu için) orada-yörüngede durmaktadır. Aslında onun niyeti her an kendi özgür iradesiyle (ataletiyle) fırlayıp gitmektir! O, aslında her an, ip aracılığıyla kolumuz tarafından onun üzerine uygulanan K kuvvetine karşı, şekilde S ile gösterdiğimiz bir atalet direncine sahiptir. Ama sadece bu atalet direnci yetmiyor onun fırlayıp gitmesine. İpe bağlı olma durumu-K kuvveti- onun bu hareketini engelliyor. Zaten onun atalet direnci de bu ipe bağlı olma durumundan, yani üzerine bir K kuvvetiyle etkide bulunulmasından kaynaklanıyor. Arabaya biniyorsunuz ve gaz veriyorsunuz. Ne olur, geriye doğru kaykılırsınız değil mi! Onun gibi birşey bu atalet direnci. Etki olmazsa tepki de olmaz yani.

Geliyoruz taşı döndüren K kuvvetinin kaynağına: Ne yapıyoruz o an biz taşı döndürmekle? Bir kuvvet, yani bir enerji harcıyoruz. Taşın dönmesi buna bağlı.

Taş, bağımlı olduğu için özgür değil. Bu yüzden de bir atalet direnciyle bu bağımlılığa karşı koyuyor, özgürlüğü için mücadele ediyor dedik. Ama, bir kuvvet harcayarak taşı döndüren instanz olarak o an aslında biz de bağımlıyız! Yani biz de özgür değiliz! Çünkü taş yörüngede tutmak için bir enerji harcıyoruz.

Bu tür bir sistem, sistemi oluşturan unsurların gönüllü birliğine dayanmadığı için kendi kendini üretebilen bir sistem değildir. Çünkü, kendi içinde dengelenmemiş bir kuvvete bağlı olarak hareket eden sistemler kendi kendilerini üretemezler. Bu tür sistemlere mekanik sistemler denilir. Bunlar sisteme dışardan enerji verildiği sürece ayakta durabilirler. Bu enerji kesildiği zaman sistemin de sonu gelir, taş fırlar gider, taş çeviren kol da kendisine başka bir yol çizer!.

Bütün köleci sistemler bu türdür. Köle insan yerine konmadığı için, bir üretim aracı statüsünde olduğu için, sistem ipe bağlı taş örneğine benzer. Zorla ayakta durmaktadır. Merkezi otorite (köle sahibi sınıf) sistemi ayakta tutabilmek için sürekli kuvvet-enerji sarfetmek zorundadır.

Osmanlı sistemi de bu tür bir sistemdir. Sistem, gene aynı şekilde, merkezi güç tarafından uygulanan kuvvet aracılığıyla ayakta tutulmaktadır. Nitekim, sistemin enerji kaynağı olan fütihat bittiği zaman, merkez, sistemi birarada tutacak enerjisi-kuvveti sağlayamaz hale gelir ve sistem dağılır.

Emperyalizm-sömürge ilişkisi de böyledir.

O halde:

ÜRETEREK VAROLABİLMEK İÇİN ÖZGÜR OLMAK-BAĞIMSIZ OLMAK GEREKİR

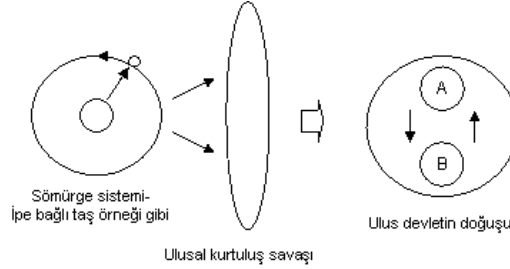
Demek ki, ipe bağlı taş örneğinde olduğu gibi, bir dış kuvvetin etkisi altında bulunduğun, ona bağımlı olduğun sürece, üreterek varolmak, içinde bulunduğun sistemi ve kendini geliştirmek mümkün değildir³². Aynı şekilde, zorla-kuvvet kullanarak başkalarını baskı altında tutarak kendi kendini üretmek de mümkün değildir. Üreterek varolmak ve gelişmek için özgür olmak gerekir. Bağımlılık altında kendine ait olan tek şey ancak bir atalet direncidir, özgürlüğe kavuşma, özgür iradenle hareket etme isteğidir. Onun dışında benlik-nefs yoktur ortada.

Ancak, sadece atalet direnciyle, kuvvete-baskıya karşı özgür olmayı istemeyle de özgür olunmuyor! Bu durumda en fazla, fırsatını bulunca o taş gibi fırlar gidersin ve

³² Buradaki „bağımsızlık“ kavramını doğru anlamak gerekir! Bunun, globalleşme çağında içe kapanmacılığı savunmakla, ya da, kapitalizme, burjuvaziye karşı Devlet sınıfının yanında yer almayı istemekle, bu türden bir “bağımsızlığı” savunmakla, kısacası, “milliyetçi- solculuk” hastalığıyla bir ilişkisi yoktur!

sistem dağılır. Eğer başka türlü mümkün olsaydı tarihin en devrimci sınıfının köleler olması gerekirdi. Ama öyle değil işte! Spartaküs'ün kölelerinin de tek amacı vardı, o taş gibi özgür olmak, fırlayıp gitmek! Onun için de başaramadılar.

Çünkü, sadece bir şeye karşı çıkılarak o şeyi değiştirmek, yeni bir şey yaratmak mümkün değildir! Karşı çıkarken, eskinin yerine ne koyacağını da bilmen gerekir. Bunun için de, varolanın yerine onun yerini alacak olanı-yani yeniği üretiyor halde olmalısın.

Sömürge sistemi.. Ulusal kurtuluş savaşı..Ulus devlet. Mekanizma budur. Sistemin kendini inkârının ve yeniden doğuşunun diyalektiği budur.

Ama olay her zaman bu kadar basit değildir! Bu mekanizmada esas olan, daima, yeninin eskinin içinde olgunlaşması, gelişmesidir. Yoksa öyle sistemin kendi içindeki her başkaldırı, her isyan bir ulusal kurtuluş savaşı olarak ele alınamaz! Sömürge ülke halkının baskıya, sömürüye karşı direnciyle, hatta isyanıyla ulusal kurtuluş savaşı aynı şey değildir. Birinci türden başkaldırıları sadece bir reaksiyonken, diğeri, varolan sistemin içinde olgunlaşan yeni bir sistemin doğum sürecidir.

Öte yandan, yeninin eskinin-varolanın içindeki gelişme-olgunlaşma sürecini de mekanik olarak ele almamak gerekir. Bu da iki şekilde olabilir:

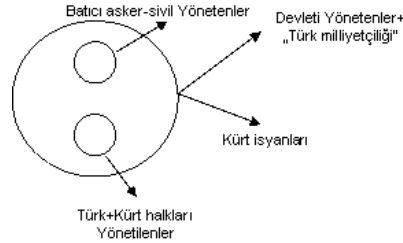
Birincisi açıktır: Herşeye rağmen gelişmiş olan bir kapitalizm ve ulusal burjuvazi vardır ortada. Hareketin öncülüğünü de bunlar yapmaktadırlar. Zaten savaş da bu yüzden ulusal kurtuluş savaşı olarak adlandırılır.

Ama bir de, yukardan aşağıya doğru, ideolojik bir tarihsel devrimle birlikte gerçekleşen “ulusal kurtuluş savaşları” vardır. Buna, Türklerin yolu da diyebiliriz. Tabi “Türklerin” deyince bu sadece Türklere özgü anlamına gelmiyor. Daha başka birçok örnek de sayılabilir³³. Bu durumda, sistemin içinde gelişerek emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşının başını çekme gücüne erişen bir ulusal burjuvazi yoktur henüz ortada! Başı çekenler, “Türk Devriminde” olduğu gibi, eskiden beri varolan sistemin içindeki Yönetenlerin bir parçası olarak ortaya çıkan “baticı asker-sivil güçlerdir”. Bunlar, işgale-sömürgeciliğe karşı olan yerli-mahalli güçlerle, bu arada tabi, az gelişmiş de olsa, burjuva unsurlarla da işbirliği yaparak kurtuluşu gerçekleştirirler. Kapitalizmin gelişme sürecinde bir tür ara aşama rolü oynayan bu yolun kendine özgü diyalektiği çok iyi kavranılmalıdır. Yoksa işin içinden çıkmak mümkün değildir!

Türkiye Cumhuriyeti, ulusal burjuvazinin önderliğinde gerçekleşen, ulusal kurtuluş savaşıyla kurulmuş bir ulus devlet değildir! O, Osmanlı Yönetenleri içinde bir kesimi temsil eden

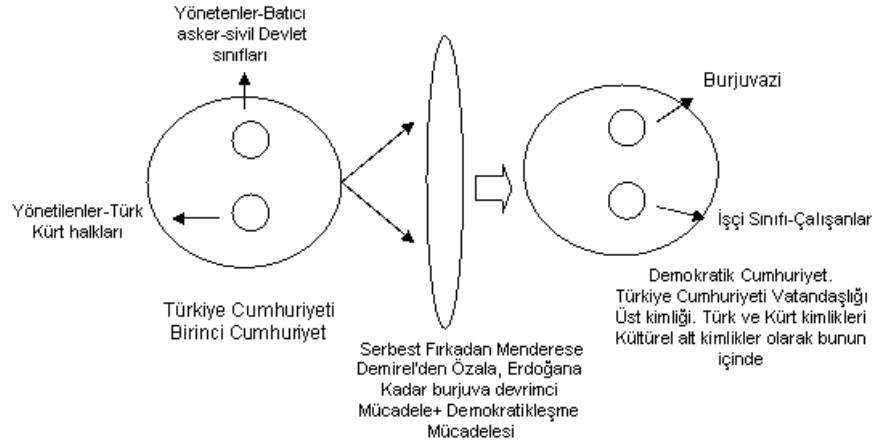
³³ Örneğin bütün o Arap-Baas rejimleri de son tahlilde bu türdendir..

asker-sivil batıcı güçlerin öncülüğünde, Anadolu'nun Türk ve Kürt kökenli yerli halkının da katılımıyla gerçekleşen bir Kurtuluş Savaşının ürünüdür. Zaten bu yüzdendir ki, Devrimden sonra iktidara gelen batıcı asker-sivil Yönetenler de amaçlarını, Osmanlı artığı Türk ve Kürt halkından bir ulus-Türk ulusu- yaratmak, yeni devleti bir ulus devlet haline getirmek olarak açıklarlar.

Yukardaki tablo varılan sonucu gösteriyor!

Tabi bu madalyonun bir yüzüdür. Onun (madalyonun) bir diğer yüzü daha var. Bu da öteki Türkiye'yi yansıtıyor. Onu da görelim:

Dikkat edilirse bu ikinci tabloda artık Türk-Kürt ikiliği-çelişkisi yoktur! Devlet sınıfına karşı burjuvazinin başı çektiği bir toplumsal muhalefet vardır. Bu muhalefetin içinde artık kimse kimsenin kültürel-etnik kökenini sormuyor. Çünkü temel çelişki bu değildir. Bu durumda, Türk ve Kürt kimlikleri birer kültürel alt kimlik olarak kalıyorlar, bu düzeyde gelişiyorlar. Gelişen burjuva demokratik muhalefete kültürel-demokratik hakları savunan sivil toplum güçlerinin de katılımıyla adım adım Demokratik Cumhuriyet'e doğru ilerleniyor.

Bütün mesele şurada yatıyor: Sistem hangi yönde gelişecektir? Madalyonun birinci yanında Devlet Sınıfı ve ona bağlı Devletçi bir "Türk milliyetçiliği" var. "Ötekine" karşı olarak devlet eliyle geliştirildiği için de özünde ırkçı-faşist bir yapıya sahip. Bir de tabi burada "ötekinin milliyetçiliği" var. O da kendini bir reaksiyon olarak "Kürt milliyetçiliği" olarak tanımlıyor. Devlet+Türk milliyetçiliği bir yanda, buna karşı bir

reaksiyon olarak doğan Kürt milliyetçiliği diğer yanda. Madalyonun bu yüzünde kan, şiddet, ayrılık, düşmanlık vardır. İki ihtimal bulunmaktadır ortada; ya baskı ve şiddet yoluyla, Devlet gücü kullanılarak mevcut durum sürdürülecektir, ya da sistem Türk-Kürt diye ortadan ikiye ayrılacaktır. Nasılı niçini bir yana insanların birbirini boğazlaması demektir bu da! İstanbul'un, Antalya'nın, Mersin'in, Adana'nın ortadan ikiye bölündüğünü düşünün! Eski Yugoslavya, Bosna savaşı falan hiç kalır yanında. Korkunç bir yıkım demektir bu!

Kim destekliyor peki böyle bir süreci? Bu çalışma 2007'de ilk yayınlandığı zaman bu soruya şöyle cevap vermişiz: "Ulusal kurtuluş mücadelelerini desteklemek" adına Türkiye'nin önünü kesmek ve Orta Doğu'da pozisyon kapmak peşinde olan bir kısım Avrupalıyla, son çırpınışlarını yapan ABD emperyalistleri³⁴.

Şimdi bir de Arap devrimleri var tabi ortada. Mısır'dan Suriye'ye kadar Orta Doğu coğrafyasının her yanında ayağa kalkmış Arap halkları var denklemin içinde. Eski Baasçı yönetimler de buna karşı direniyorlar. Türkiye, Arap burjuva devriminin yanında yer tuttu. Başka türlü de davranamazdı zaten. Bu yüzden de eski rejimlerle arası iyi değil. Bunun en yakın örneği Türkiye-Suriye ilişkileri. Böyle bir ortamda, İran, Suriye, İsrail üçgeni eski yapıyı ayakta tutmaya çalışan bir blok olarak ortaya çıkıyor. Türkiye ise bunun karşısında değişimin en önemli dinamiği konumunda. Öte yandan, Türkiye'nin içindeki devrim süreci de henüz daha tamamlanmadı. Yeni anayasa çalışmaları sonuçlanmadan bu işin bitmiş sayılamayacağını da herkes biliyor. Bu nedenle, dışarda eski yapıyı-dengeyi ayakta tutmaya çalışanlar kaçınılmaz olarak Türkiye'nin içinde de kendilerine destek buluyorlar. Hepsi bir yana, "emperyalizme karşı olmak", "solcu olmak" adına Beşar'ı-Kaddafi'yi destekliyor Türkiye'nin "ilericileri" bile!..Bu noktada Kürt solcu-milliyetçilerinin daha farklı davranmalarını kimse bekleyemez her halde. Onlar da "emperyalist Türkiye'ye" karşı düşmanımın düşmanı dostumdur diyerekten dışarda kendilerine destek buluyorlar. Olay bu kadar açık!

Tekrar konuya dönüyoruz: Peki burjuvaziden ayrı bir "millet" ve "milliyetçilik" olur mu? Olmaz tabi! Ama Türkiye'de oluyor işte! Dikkat edin, bir Devlet ideolojisi olarak ortaya çıkmış olan "Türk milliyetçiliği" de, buna reaksiyon olarak gelişen "Kürt milliyetçiliği" de, bunların ikisi de burjuvaziye, burjuva demokratik devrimine ve demokratik cumhuriyete karşılar! Karşılar çünkü Türkiye burjuvazisinin-Anadolu burjuvazisinin Kürt kökenli olmakla, Türk kökenli, ya da Ermeni veya Rum kökenli olmak diye bir sorunu yoktur! Onlar azami kâr yasasının peşinde koşuyorlar, para kazanmakla, kapitalizmi geliştirmekle ve de dünyaya açılarak globalleşme sürecine entegre olmakla meşguller! Onlar, yani Anadolu burjuvaları, bırakın etnik anlamda Türk veya Kürt milliyetçisi olmayı bir yana, bugün artık içe kapanmacılık anlamına gelen her türlü korumacılığa bile karşılar. Çünkü böyle birşey artık küresel bir oyuncu olarak onların varoluş gerekçelerine aykırı hale geldi.

Şimdi, gene bizim şu ipe bağlı taş örneğine dönersek: Bu mudur şimdi Türkiye kapitalizminin resmi? Elinizi vicdanınıza koyup söyleyin, tekelci kapitalist-emperyalist-sömürgeci bir Türk kapitalizmi var da, bu kapitalizm Kürtleri-Kürt ulusunu sömürüyor mu? Bu mudur Türkiye?

Kürdüyle Türküyle Türkiye burjuvazisi-Türkiye halkı bugün Devlete, Devlet sınıfına karşı burjuva demokratik devrim mücadelesi veriyor! Türkiye'de olup bitenlere, sınıf

³⁴ Bu yazının Busch döneminde, 2007 de, yani, Amerika'nın daha Irak'a yerleşme planları yaptığı bir dönemde-20 yy ın paradigması henüz daha geçerliyken- yazıldığını hatırlatırım..Şu an ise, Obama'yla birlikte Amerikan politikası tamamen değişmiştir. Amerikan politikasının odak noktası artık Türkiye'dir. Amerika, bu yeni dönemde yanında Türkiye olmadan dünyanın kriz bölgelerinde hiçbirşey yapamayacağını anlamış görünüyor!..Halâ "kahrolsun Amerika" diye rüya görenlere duyurulur!..Ya Avrupa mı diyorsunuz! Avrupa'nın kendisi yardıma muhtaç bir ihtiyar artık!..Arap devrimlerinin ardından nal toplama yarışı içindeler..

mücadelelerine gözümüzü kapayacağız ve kendi sübjektif düşüncelerimize göre bir Türkiye tablosu çizip bunun içinde hayalet taşıyarak vakit geçireceğiz, bu mudur devrimcilik!..

“Devrimcilik”? Evet şimdilerde “milliyetçiliğin” adı “devrimcilik” oldu artık! “Solcular” buna “ulusalcılık”da diyorlar. Devlete, Devlet sınıfına dayalı çağ dışı bir milliyetçilik anlayışdır bu. Burjuvaziye karşı, Devletçi bir milliyetçilik!

SON BİR NOKTA: TÜRK KEMALİZMİ GİBİ BİR KÜRT KEMALİZMİ DE OLAMAZ MI..

Soruyu şöyle de sorabilirdik, Kürtler de bir Kürt Kemalizmi icat ederek Türklerin gittiği yoldan gidip bir ulus devlet inşa edemezler mi; madem ki “ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı” diye birşey var, o halde neden olmasın?

Bakın Keyder ne diyor bu konuda: “Çevredeki ulusal kalkınmacılık, başarısını (tabi buna bir başarı denilebilirse-ma) dünya sisteminin belirli bir dönemdeki işleyiş şekline borçluydu. Bu dönem şimdi bitti. Sermayenin yeni teknolojiyle iç içe gelişmesi ülke bazında kapitalizmi ve devlet eliyle kalkınma dönemini geride bıraktı. Ulusal kalkınmacılığa uluslararası destek verilmesinin hemen hemen hiç söz konusu olmadığı bir dünya ortamında ayrılıkçılığın başarıya ulaşması bu toplumlar için daha çok marjinalleşme anlamına gelebilir”³⁵

Önümüzde doksan yıllık bir Türkiye Cumhuriyeti deneyimi var. Daha da uzatırsak ucu yüz elli yıla varıyor bunun. Ve üstelik, bir de bütün bunlar ozaman Batı’da ulus devletlerin yükseldiği, hakim ideoloji olarak milliyetçiliğin egemen olduğu bir dünyada yaşanmış. Bu deneyimin nelere malolduğunu, ülkenin bir 1950’ye nasıl geldiğini, dünden bugüne uzanan yolu, ve bugün nerede bulunduğumuzu çok iyi biliyoruz!. Sen şimdi tut, bütün bunları sanki özenilecek bir şeymiş gibi bir daha yaşamaya çalış! Müthiş bir şey bu! Düşünebiliyor musunuz o 1930’ları..Türk müziğinin bile yasaklandığı, Ankara’ya şalvarla girmenin yasak olduğu dönemleri, ve de jandarma baskısını vb..Şimdi siz bunlara bir de “solcu” toplum mühendisliği çabalarını ekleyin, ne demek istediğim daha iyi anlaşılır her halde!..

Ama bütün bunlara rağmen, yani bazıları istese bile gene de benzer bir deneyimi yaşamak artık mümkün değildir. Değildir, çünkü bambaşka bir dünya var bugün artık ortada. Küresel bir dünya var. Böyle bir dünyada toplum mühendisliği falan sökmüyor artık. Koskoca “Sosyallist Sistemi” bile aldı götürdü bu sel! Varolabilmek için mecbursun artık küresel zincire dahil olmaya. Başka türlü gelişmek ilerlemek mümkün değil artık. Kuzey Kore, ya da Küba falan mı diyorsunuz?.. Onlar, eski dünyadan kalma dengeler içinde varlıklarını sürdüren müzelik unsurlar. Kimse bunları örnek almasın!. Yani, yeni bir Küba, ya da Kuzey Kore inşa edilemez artık bugün! Ulusal sınırların içine kapanarak bir yere varılamaz. Öyle “köy komünleri kurarak”, üretim araçlarını toplumsal mülkiyet altına alıp “kapitalizme karşı” (herhalde sosyalist) bir ulus yaratmaya çalışmak falan ise tamamen hayaldir. Bakın Kuzey Irak’a, en doğrusunu onlar yapıyor. Ve Türkiye’yle de araları çok iyi. Özal zamanında bir federasyon bile konuşulur hale gelmişti arada.. Ama zaten bütün bir Orta Doğu’da sınırları kaldırmaya çalışıyor Türkiye³⁶. Bütün mesele çağa uygun düşünmekte-davranmakta yatıyor. Hem sonra amaç nedir bunu hiç unutmayalım. Amaç insanların daha iyi yaşaması, gelişmek, ilerlemek değil midir.. O zaman neden hayatı o ideolojik kalıpların içine sığdırmaya çalışıyoruz ki..

³⁵ „Ulusal Kalkınmacılığın İflası“, Ç.Keyder, s.44, Metis Yay.

³⁶ Şimdi bunu söyleyince de “Türkiye’nin Osmanlıyı diriltme çabasına destek mi veriyorsun” diyecekler! Yahu kardeşim biz bütün dünyada sınırların kalkmasını istemiyor muyuz ve adına küreselleşme denilen süreç de zaten bu yönde gelişmiyor mu. O halde neden burnumuzun dibindeki böyle bir girişimi desteklemeyelim. Avrupa Birliğini destekliyoruz da, neden Orta Doğu birliğini desteklemeyelim..Türkiye’nin böyle bir girişimi başlatması eğer Arap Devrimlerine ivme katacaksa, Orta Doğu’nun daha da demokratikleşmesine katkıda bulunacaksa neden kötü birşey olsun bu. Bakın daha şimdiden, Arap devrimlerini Türkiye’nin televizyon diziler başlattı deniyormuş oralarda!..

Peki ya “ulusların kaderlerini tayin hakkı”? İki nokta var burada altı çizilmesi gereken:

Birincisi bunun bir hak olduğudur. Şöyle ya da böyle, herkes, her ulus, ya da birey kendi kaderini tayin etme hakkına-özgürlüğüne sahip olmalıdır. Bu açık! Zaten bunun içindir ki yazının başında da belirttim: En kısa zamanda, anayasa değişikliği-siyasi partiler kanunu değişikliği gündeme geldiğinde Türkiye de bu hakkı-ayrılma hakkını tanımalı, yasal güvence altına almalıdır. Yani, her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, isterse, ayrılarak ayrı bir devlet haline gelmeyi savunabilmeli, bunun için siyasi parti kurup legal düzeyde faaliyet yürütebilme hakkına-özgürlüğüne sahip olmalıdır, bu türden taleplerle seçimlere katılabilmelidir. Hatta ben bu hakkı şeriat devleti isteyenler için de savunuyorum..Tek bir koşulu var bunun: Şiddete-zora başvurmayacaksınız! Normal-legal yollarla istediğini yap, söyle, yaz, çiz, ama kimseyi zorlamadan, kimseye baskı yapmadan. Yapılırsa, devlet orada kendini göstermelidir.

Evet, prensip olarak ben de bu hakka ayrılma hakkına saygılıyım; ama bir yandan da, bunun artık gerici bir talep olduğunu da biliyorum. Yani ben diyorum ki, evet bu gerici bir taleptir, ama gene de, bunu savunmak da bir hak olarak görülmelidir.

Neden mi gericidir: Üretici güçlerin olağanüstü gelişme hızına sahip olduğu bir dünyada, bırakınız ulus devlet inşa etmeyi bir yana, mevcut ulus devlet sınırlarının bile artık aşındığı işlemez hale geldiği bir dünyada, neyi elde edeceksiniz bununla? Daha hızlı mı kalkınacaksınız? Baskıyı sömürüyü mü sona erdireceksiniz? Kalkınma işi bir yana, çünkü artık ulus devlet altında kalkınma olayı bitmiştir. Herkesin yabancı sermayeyi kendi ülkesine davet için neredeyse göbek atmaya yöneldiği bir dünyada hangi ulusal sermayeyle kalkınacaksınız ki! Sonra, sermayenin ulusali-küreseli mi kaldı artık! O beğenmediğiniz “Türk burjuvazisi” bile küresel bir oyuncu oldu artık. Yani, ulusal sınırlar ilan etmeyle örneğin bir “Türk sermayedarına” özgürce gelip ülkede yatırım yapma olanağı verilmeyecek mi! E, verilecekse, nedir ki o zaman mesele! Daha iyi kontrol ederek kendinizi sömürtmeyecek misiniz yoksa! Peki kim olacak buradaki “sömürtmeyecek olan” o instanz? Ha, işte geliyoruz işin püf noktasına. Ben söyleyeyim: Millettin başına dikilen Devletçi solcu Kürt Kemalistleri olacak bu bekçiler!. Peki sadece “yabancılar” mı kontrol altında olacak bu durumda? Hayır tabi, elbette ki yerli “milli burjuvalar” da kontrol altında olacaklar! Hayır biz öyle yapmayız falan diyemezsiniz, mecbursunuz buna. Bu işin mantığı böyle. Türkiye doksan yıldır yaşıyor bu süreci. Ya öyle ya böyle! Hayır, biz kapitalist bir toplum inşa etmeyeceğiz mi diyorsunuz, o zaman daha da kötü! Ya ne yapacaksınız? Yoksa dünyaya örnek “yeni bir sosyalist toplum” mu kuracaksınız! Yazık oluyor emeklere!

Evet, tamam anlıyorum, işin altında gelişen kapitalizmin mülksüzleştirdiği insanların kapitalizme karşı direnişi yatıyor. Saygı duymak lazım, ama son tahlilde bir küçük burjuva isyanı bu. Sosyalist sistemin çöküşünden sonra başka tutunacak dal da kalmayınca ne yapsın bu insanlar, çaresizlik içinde sübjektif idealist bir yol arayışı içine giriyorlar. İyi güzel de, birilerinin de bütün bunların bir çözüm yolu olmadığını söylemesi, yazıp çizmesi gerekiyor. İsteyen anlar, isteyen yoluna devam eder, illa kendisi de deneyerek görür bazı gerçekleri..

Hey gidi günler hey! Bizim zamanımızda en azından solculukla milliyetçilik farklı şeylerdi! Ama artık bir fark kalmadı arada, zaten bunun için “ulusalcılık” diyorlar ya şimdilerde! Ama sadece “Türkler”de mi böyle bu, “Kürtler”de de devrimci milliyetçilik moda artık! Ve de, bu “Türk” ve “Kürt” “devrimci” milliyetçileri ennihayet buluştular, elele gidiyorlar! Bizim zamanımızda Kürt devrimcileri MDD cileri falan milliyetçi olmakla suçlardı. Doğruydu da bu aslında. Ama şimdi aynı MDD korosuna onlar da katıldılar, tabi tersinden! Hem “Devlete karşı savaşıyorlar”, hem de Devletçi-ulusalcılarla elele oluyorlar! İşte işin kahredici yanı da bu ya zaten! Bizler de bir zamanlar o Devlete karşı savaştığımızı sanıyorduk! Hem Devlete, hem de ABD emperyalizmine karşıydık! Ne oldu sonra? Ben bu oyundan 1973 Martında uyanabildim! Bir de bakmıştım ki o zaman, mücadele ettiğimiz Devletle aynı saflardaymışız!

İşte ölümden de beter olan gerçek budur! Bugün de özünde aynı oyun oynanıyor! İşin zembereği böyle kurulmuş çünkü, başka türlü olmuyor!